NAŠ TEDNIK

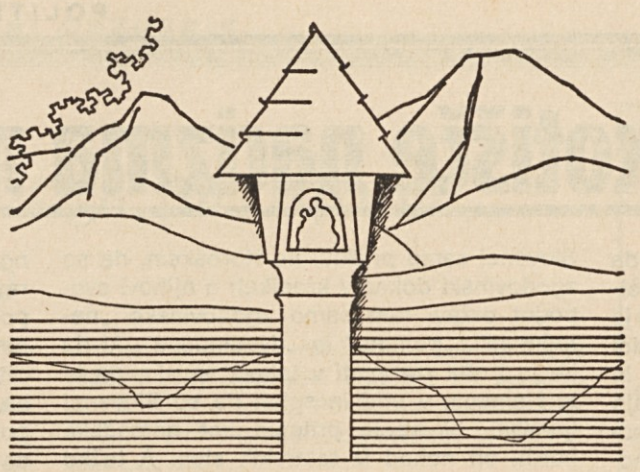

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETNIK XXIV / ŠTEVILKA 47 CELOVEC, DNE 23. NOVEMBRA 1972 CENA 2.50 ŠILINGA

Das Kärntner „Oktoberfest" 1972 und seine Folgen

Die Vorübung zu diesem „erfolgreichen" Oktoberfest 1972 begann schon vor vierzehn Jahren im September 1958. Damals genügten schon kleine Demonstrationen gegen die obligate zweisprachige Schule aus dem Jahre 1945, die dem gegenseitigen Verstehenkönnen und Verstehenwollen der jungen Generation dienen sollte. Die Erfolge dieses Schulsystemes waren weder slowenisierend noch germanisierend, wohl aber in die Zukunft weisend. Die zuständige Schulbehörde kapitulierte vor den wenigen Schulstürmern.

Nach dem Rezepte von 1958 begann es wieder im September 1972 aus einem nichtigen Anlaß in der Erfüllung des Artikels 7 des Österreichischen Staatsvertrages aus dem Jahre 1955. Diesmal brach der Sturm auf die wenigen Ortstafeln los. Den Höhepunkt erreichte dieser Sturm in den Tagen und Nächten zum 9. und 10. Oktober mit der Demonstration und dem Gejohle in Klagenfurt. Ihren Ausgang nahm diese Demonstration am Klopeinersee, genau organisiert und geplant.

Am 11. Oktober traten die Funktionäre der beiden Zentralorganisationen der Kärntner Slowenen zu einer ernsten Beratung der nun geschaffenen Lage zusammen. Es waren 200 Männer und Frauen, die in 46 Wortmeldungen ihrer Sorge um die slowenische Volksgruppe Ausdruck verliehen, im vollen Bewußtsein der Ereignisse des Jahres 1937 und der 1942 folgenden Aussiedlung. Es war der einhellige Beschluß, daß wir uns in dieser Situation in aller Geschlossenheit an die Unterzeichner des Österreichischen Vertrages vom 15. Mai 1955 wenden und sie ersuchen, eine Interpretation des Textes des Vertrages zu geben. Dieser Entschluß wurde in der Pressekonferenz der Öffentlichkeit übergeben.

Wie richtig dieser Weg war, bestätigten die Ereignisse anläßlich des Besuches Kanzler Kreiskys in Klagenfurt und des Landeshauptmannes Sima in Völkermarkt. Dort, wo der Straßenterror beginnt, hört die Rechtsstaatlichkeit auf.

Über die Vorfälle in Kärnten berichtete die inländische und die ausländische Presse ausführlich, was in keiner Weise dem Ansehen des österreichischen Staates förderlich war. Die Slowenen im Lande mußten erkennen, daß sie zur Erfüllung der Bestimmungen des Staatsvertrages einer Hilfe bedürfen. Im September und Oktober haben die Kärntner Slowenen ein entschiedeneres Österreichbewußtsein bekundet als die sogenannten „Heimattreuen".

Nun wandten sich die Vertreter der Slowenen im Sinne des Beschlusses vom 11. Oktober an Jugoslawien als den Mitunterzeichner des Staatsvertrages und somit Mitgarant der österreichischen Neutralität und der österreichischen Grenzen. Jugoslawien hat die Ereignisse in Kärnten während des September und Oktober 1972 aufmerksam verfolgt und in einer Note der österreichischen Bundesregierung ihre Stellungnahme zur Klärung des Artikels 7 des Vertrages vom 15. Mai 1955 bekundet. Wie ernst es der jugoslawischen Regierung um die Rechte der Minderheiten in Kärnten und Burgenland ist, ist aus der Note zu lesen. Die jugoslawische Regierung hat sich um die Internationalisierung des Problems bemüht und die Großmächte Sowjetunion, Amerika, Großbritannien und Frankreich über die entstandene Lage informiert, es wandte sich an den österreichischen Vertreter bei der UNO und an den Generalsekretär der UNO Dr. Waldheim. All das beweist, daß Jugoslawien und die Kärntner Slowenen selbst alles tun, um die Lage im Lande nicht noch zu verschärfen und die Schutzbestimmungen des Artikels 7 im Interesse des Ansehens Österreichs zu realisieren.

Das nun vom Kärntner Heimatdienst eingeleitete Referendum für eine Minderheitenfeststellung heizt die Lage weiter an, obwohl es jedermann klar ist, daß der Staatsvertrag eine solche Minderheitenzählung nicht vorsieht, eine solche Zählung bei der vergifteten Psychose im Lande gar nicht möglich und in der internationalen Praxis der Lösung solcher diffiziler Probleme nirgends angewendet wurde.

Hoffentlich wird Österreich doch erkennen, wo man wirkliche Heimattreue bekundet und die Friedensstörer in die Schranken weisen.

Dr. Josef Tischler

Džemal Bijedić: „Ne moremo trgovati za pravice manjšin"

Beograd. V PETEK, DNE 17. NOVEMBRA 1972, JE SPREJEL PREDSEDNIK JUGOSLOVANSKE VLADE DŽEMAL BIJEDIČ V NAVZOČNOSTI VRŠILCA DOLŽNOSTI ZUNANJEGA MINISTRA JAKŠE PETRIČA DELEGACIJO KOROŠKIH SLOVENCEV POD VODSTVOM PREDSEDNIKA NARODNEGA SVETA KOROŠKIH SLOVENCEV DR. JOŠKA TISCHLERJA TER PREDSEDNIKA ZVEZE SLOVENSKIH ORGANIZACIJ DR. FRANCIJA ZWITTRA. V DELEGACIJI STA BILA ŠE TAJNIK NSKS DIPL. JUR. FILIP WARASCH IN ODBORNIK ZSO DIPL. INŽ. FRANC EINSPIELER. RAZGOVOROM JE PRISOSTVOVAL TUDI JUGOSLOVANSKI GENERALNI KONZUL V CELOVCU BOJAN LUBEJ. ZADRŽAL SE JE Z NJIMI V RAZGOVORU VEČ KOT ENO URO.

Delegacija koroških Slovencev, ki je bila že dan poprej deležna sprejema najvišjih predstavnikov SR Slovenije v Ljubljani, je seznanila predsednika Zveznega izvršnega sveta SFRJ s položajem na Koroškem in s problemi, s katerimi je soočena zavoljo gonje, ki jo vodijo zoper njo šovinistične in neonacistične sile. Obvestili pa so predsednika Bijedića tudi še o drugih problemih manjšine, ki so neposredno povezani z avstrijsko obveznostjo, da izpolni določila 7. člena avstrijske državne pogodbe.

Predsednik ZIS je poudaril, da vlada SFR Jugoslavije nenehno upošteva interese slovenske in hrvatske manjšine v Avstriji in da bo v prihodnje odločno podpirala ti manjšini v njunih upravičenih zahtevah, da se jima zagotovijo pogoji za popolno varnost in razvoj.

Predsednik Bijedič je govoril tudi o ukrepih jugoslovanske vlade, da bi preprečili protislovensko in protijugoslovansko gonjo na Koroškem. Ob tej priložnosti je poudaril, da jugoslovanska vlada pričakuje od avstrijske vlade, da v neposrednem stiku z manjšinama izpolni svoje obveznosti iz državne pogodbe in da ustvari pogoje za popolno uveljavljanje pravic slovenske in hrvatske narodnostne manjšine, kakor jih zagotavlja državna pogodba.

Vršilec dolžnosti zveznega sekretarja za zunanje zadeve Jakša Petrić pa je delegacijo koroških Slovencev obvestil o noti, ki je bila predana avstrijski zvezni vladi na Dunaju ter o nadaljnih korakih na mednarodnem področju.

Tudi srbsko ljudstvo podpira koroške Slovence

Delegacijo koroških Slovencev, ki se je pretekli teden mudila v Beogradu, je sprejel tudi član Izvršnega sveta SR Srbije in predsednik komiteja za mednarodne odnose inž. Petar Kostić.

Iznenadil je koroško delegacijo z dejstvom, da je bil o dogajanju na Koroškem natančno informiran, predvsem pa je ostro zavrnil špekulacije nekaterih avstrijskih krogov, da se Srbi ne bodo zavzemali za pravice koroških Slovencev. „Jugoslavija stavlja svobodo pred vse," je poudaril inž. Kostić, in „med Ljubljano in Beogradom v tretiranju vprašanja koroških Slovencev ni razlike. Problemi koroških Slovencev so problemi vsakega Jugoslovana!"

Člani slovenske delegacije so tudi srbski izvršni svet seznanili s problemi slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem in se zahvalili srbski javnosti za odločno podporo v boju za naše pravice.

Okoli 60 odstotkov Avstrijcev obsoja napade na dvojezične table

Po anketi avstrijskega društva za socialno-znanstvene raziskave je desničarske napade na dvojezične table na Koroškem obsodilo približno 60 odstotkov Avstrijcev, odobrava pa jih samo 15 odstotkov vprašanih.

Za odstranjevanje krajevnih dvojezičnih napisov so se in se še danes najbolj zavzemajo ljudje okrog FPÖ (svobodnjaška stranka), ki skupaj s Heimatdienstom vztraja, naj se koroški Slovenci ponovno preštejejo.

Avstrijski državljani so s položajem slovenske in hrvatske narodne skupnosti premalo poučeni. Okoli 80 odstotkov vprašanih meni, da v Avstriji ravnajo z manjšinami „boljše ali vsaj tako dobro kot v drugih zahodnoevropskih deželah." Nobeden izmed vprašanih pa ni odgovoril, da z manjšinami ravnajo slabše. Na vprašanje, ali s pripadniki slovenske narodne skupnosti na Koroškem ravnajo bolje, slabše ali tako kot Italijani z južnimi Tirolci, je 46 odstotkov odgovorilo, da bolje, 26 odstotkov da enako, le 7 odstotkov pa, da slabše.

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi vse rojake na Bevkovo dramo v treh dejanjih

KAJN

ki bo v petek, 8. decembra 1972, ob 14. uri v Mestnem gledališču v Celovcu.

Režija: Peter Sticker
Lektor in šepetalec: Anton Sticker
Maske: Rozvita Tschernitz
Zvočne efekte: Mirko Jernej

Vstopnice v predprodaji v pisarni KKZ, Karfreitstraße 32, telefon: 0 42 22 - 72 4 83, pri prosvetnih društvih in voditeljih Farnih mladin.

Offener Brief an Dr. Einspieler

Sehr geehrter Herr Doktor!

In den »Stadtgesprächen« vom 14. 11. d. J. hatten Sie eine Definition des »Windischen« gegeben, die zwar von Ihrer Auffassung, das »Windische« sei eine eigene Sprache, abwich, die aber noch immer so viele Unklarheiten enthielt, daß sie nicht kritiklos hingenommen werden kann.

Da sich bei den erwähnten »Stadtgesprächen«, bei denen Sie durch vier Wortmeldungen bevorzugt erschienen, keine Gelegenheit geboten hatte, ein so diffiziles Problem auszudiskutieren, fordere ich Sie im Sinne Ihres in der letzten Wortmeldung ausgesprochenen Angebotes zu einer Podiumsdiskussion auf, um wenigstens zu klaren und endgültigen Definitionen der von Ihnen verwendeten Termini zu kommen.

Zeit, Ort und Diskussionsleiter wären einvernehmlich festzulegen, doch müßten die äußeren Bedingungen so gewählt werden, daß die Diskussion in einer emotionsfreien und sachlichen Atmosphäre abgewickelt werden kann.

Hochachtungsvoll
Dr. Erich Prunč
8020 Graz, Am Damm 3

Prevetrimo kotišče nacizma na Koroškem

Samo nepoučen človek lahko verjame, da je pognal koroški nacizem z etiketo „Heimatdiensta“ tak strupen „cvet“, kot se je pokazal zadnje dni, kar čez noč. V resnici obstajajo že mnogo časa na Koroškem in tudi v ostali Avstriji krogi, ki predstavljajo latentni nacizem — fašizem najslabšega kova — čeprav se znajo v času zunanje demokratičnih vladavin spretno komuflirati s pripadnostjo kaki drugi stranki in celo k njeni vodilni plasti. Izjema ni niti socialistična stranka in najboljši dokaz za to je dejstvo, kako šibko in neodločno je tudi ona reagirala proti najnovejšm izbruhom nacizma na Koroškem, naperjenim proti Slovencem. Tam so si nacisti izbrali koroške Slovence kot nadomestilo za Jude, kot je zapisal te dni demokratično krščansko-socialno usmerjeni kulturni tednik „Die Furche“ na Dunaju. Nekoga morajo vedno imeti, proti kateremu se „borijo“ in na katerem hranijo svoj skriti bes in predvsem svoje manjvrednostne komplekse.

BREZ SRAMU OBREKUJEJO SLOVENCE

Kotišče nacističnih idej pa je že desetletja, lahko bi rekli celo stoletje okolje tako imenovanih zgodovinarjev in etnografov na Koroškem. Tam so že od nekdaj sistematično in brez sramu obrekovali koroške Slovence in ves slovenski narod. Tam so nastajale znane teorije o suženjski zgodovini Slovencev, kljub vsem zgodovinskim dokazom, teorije, ki so jih zaslepljeni, preveč lahkoverni in predvsem znanstveno premalo podkovani slovenski zgodovinarji in etnografi nekritično sprejemali ter polnili z njimi slovenske zgodovinske učbenike in strokovne revije. Tam je nastala znana bedasta teorija o tem, da so bili Slovenci obrski sužnji, medtem ko vsi zgodovinski viri potrjujejo neprestane boje med Slovenci in Obri, od Samovega velikega slovenskega boja proti Obrom do znamenitega slovenskega odgovora obrskim poslancem: „Dokler bo kaj mečev, se bomo borili. Kar pridite!“

V krogih nacistično usmerjenih, z velenemškim šovinizmom zastrupljenih koroških zgodovinarjev so se skotile vse znane oslarije, da je beseda kosez tatarskega (mongolskega) izvora, češ da so bili Slovenci nekdaj tudi tatarski sužnji; da je podjarmilo Slovence pozneje tudi neko hrvatsko (turansko) pleme; da so vladali nad koroškimi Slovenci Langobardi; da pride ime Karantanija iz keltske besede karan (prijatelj), češ da so Slovenci prevzeli ime svoje države po neki skali v jeziku keltskega plemena, ki pa je že kmalu potem, ko so zavladali v Noriku Rimljani, izginilo in se polatinilo; celo besedo župan so ti nacistični zagrizenci razlagali kot ostanek in sled tatarskih gospodarjev nad Slovenci. Knežji kamen in prestol seveda prisvajajo sebi.

Dejstvo, da je med koroškimi Slovenci nordijska rasa bolj zastopana kot med nemškimi Korošci in Bavarci, je razlagal strupeni sovražnik Slovencev, etnograf Georg Graber s tem, da je to ostanek keltske rase na Koroškem, čeprav je znanost že davno točno ugotovila, da o tem ni niti govora. Potem bi morala biti severna rasa bolje zastopana ravno med Bavarci in njihovimi kolonisti v Avstriji, ker je znano, da so Bavarci v bistvu ponemčeni keltski Boji, ki so prišli s Češkega (zato še danes pravijo Čehom Boehmen, iz Bo-heimi). Isti krogi, polni strupenega sovraštva do Slovencev, si izmišljajo teorije, da izvira skoro vsa slovenska in zlasti koroška ljudska kultura od Nemcev, medtem ko je v resnici ravno obratno: Nemci so kradli Slovencem tako ljudske pesmi kot pravljice, ljudske plese, nošo in drugo ljudsko blago, da niti ne govorimo o prvotni materialni kulturi, od katere obstaja na Koroškem skoro samo to, kar je slovensko, od hiš do pluga in drugega orodja.

PRIŠLEKI SO NEMCI

Najboljši dokaz tega kompleksa manjvrednosti, ki ga čutijo nemški Korošci, zlasti napolizobraženci, je ravno v tem, da skušajo za vsako ceno ponemčiti koroške Slovence (in to so svojčas hoteli storiti z vsemi Slovenci), da bi tako indirektno prišli v posest tiste zgodovine, po kateri hrepenijo, in tiste rase, ki jo, čeprav škrtajoč z zobmi, morajo ravno z nacističnega rasnega stališča priznavati za boljšo od sebe.

Z vsemi takimi lažmi in oslarijami skušajo in so vedno skušali ti nemško-nacionalistični psevdoznanstveniki dokazati, da so Slovenci samo prišleki na Koroškem, da so zgodovinski dokaz v kronikah o njihovi svobodni državi tam samo zgodovinske „netočnosti“, „pomote“ in „dvoumnosti“, ki da jih je treba razumeti v takem smislu, da je to Nemcem v prid in sploh da so Slovenci ljudstvo, ki se je priteplo kot nomadska horda od nekod iz tatarskih step. A težko jim je celo govoriti o Slovencih. Zato so si izmislili izraz „Alpski Slovani“, s čimer hočejo odvzeti Slovencem značaj narodne individualnosti in jih napraviti ja nekako brezoblično maso brez narodnosti. S tem so hoteli in hočejo še danes ne le nuditi propagandno orožje nacistično in velenemško usmerjeni politični propagandi proti Slovencem, ampak v koroških Slovencih (in v slovenskem narodu) na splošno zlomiti narodni ponos in zaupanje v lastno narodno prihodnost. Na žalost so, kot rečeno, slovenski zgodovinarji, etnografi, časnikarji in politiki skoro na splošno nasedli tem nepoštenim spletkam in namesto da bi zavračali take laži in študirali slovensko preteklost ter jo osvetlili z resnične strani, so še sami polnili knjige in časnike s takimi od Nemcev prevzetimi neumnosti, prvi med njimi Ljudmil Hauptmann, ki je priobčeval svoje spise v takem smislu celo v nemščini in dal tako nove hrane protislovenski propagandi. Treba je le prelistati letnike koroških slovenskih tednikov ali druge publikacije, pa bomo našli nešteto takih od Nemcev prevzetih zgodovinskih laži, s katerimi so uredniki pitali svoje bralce.

V PROTIOFENZIVO

Na Koroškem pa je potrebno, da preidemo Slovenci v odločno politično propagandno in znanstveno protiofenzivo, da začnemo razkrinkavati vse take laži in neumnosti, da pokažemo na komplekse manjvrednosti in neznanje, ki se skrivajo za takimi lažnimi trditvami „znanstvenikov“ nacističnega navdiha, in da začnemo vzbujati v naših ljudeh ponos na to, da so Slovenci, ter zavest, da so bili oni prav tam in da so šele za njimi začeli laziti v deželo bavarski priseljenci kot prišleki, vsiljenci, okupatorji ali tlačani, ki so jih njihovi gospodarji naseljevali na svojih posestvih, katere jim je podaril frankovski vladar, ko je pregnal slovenske kneze, ki so se v 9. stoletju uprli. Pri tem potrebujejo koroški Slovenci seveda pomoč slovenske zgodovinske in etnografske znanosti in pomoč slovenskega tiska matične domovine, ne pa da jih še ti ponižujejo s svojim ponatiskovanjem in prežvekovanjem nacističnih izmišljotin.

Danes gre za to, da koroški Slovenci vzdržijo pritisk. Zavedajo naj se, da imajo opravka z novim vzbruhom plamena na dogorevajočem ognjišču nacizma, in da je to, kar se danes dogaja na Koroškem, absurd, popoln nesmisel v Evropi 20. stoletja. Na njihovi strani je vse, kar čuti moderno in napredno. Le povzdigniti morajo svoj glas in protestirati tako, da jih bo Evropa slišala. Kot rečeno: preiti morajo v protiofenzivo. Mi drugi Slovenci smo dolžni, da jih v tem podpiramo in da začnemo tudi sami odločen boj z vsem, kar smrdi po obnovljenem nacizmu. S tem bomo napravili uslugo ne le sebi, ampak tudi vsem pravim avstrijskim in nemškim demokratom ter vsej Evropi. Treba je takoj zdaj pogasiti novo žarišče nacizma.

(Novi list)

Visoka volivna zmaga koalicije v Zah. Nemčiji

Z večino približno 40 mandatov so se nemški volivci v nedeljo ponovno odločili za koalicijo Brandt-Scheel. Že pri prvem štetju glasov ob 18.45, je bilo znano, da bo koalicija zbrala skupaj 54 odstotkov vseh glasov. Poleg tega je bilo kmalu jasno, da je uspelo koaliciji povečati tudi v glavnih oporiščih obeh unijskih strank CDU in CSU število glasov, tako na primer v deželah Nordrhein-Westfalnu, Schleswig-Holsteinu in na Bavarskem.

Koalicija bo v 7. Bundestagu imela 271 poslanskih mest (SPD 232, FDP 39), krščanskodemokratska in socialnodemokratska stranka pa 225 (CDU 175, CSU 50) sedežev. S tem je socialdemokratska stranka postala prvič najmočnejša v Bundestagu (nemškem parlamentu). Volilna udeležba na nedeljskih volitvah je bila prav dobra, saj je volilo okoli 90 odstotkov nemških volivcev (1969 86,7 odstotka) in je prekosila s tem rekordno udeležbo 88,2 odstotka leta 1957.

Potem ko je vodja opozicije Barzel priznal svoj poraz in brzojavno čestital zveznemu kanclerju Willyju Brandtu, ki naj nadaljuje delo v korist nemškega ljudstva, se je v opozicijskih krogih izvedelo, da so v vrstah krščansko-demokratske stranke nezadovoljni s sedanjim vodjo le-te, kajti Barzel je ostal pod volivnim rezultatom Kiesingerja v letu 1969. Nasproti temu pa je krščanskosocialna stranka izboljšala svoje pozicije. Kot omembe vredno je zabeležiti, da je volilni okraj bivšega gospodarskega in finančnega ministra v Brandtovi vladi Schillerja, ki je pred kratkim neznačajno presedlal k unijskima strankama, prišel ponovno v roke socialistov.

ZAČETEK PRIPRAV NA KONFERENCO O EVROPSKI VARNOSTI

Iz Bruslja poročajo, da so članice Atlantske zveze (NATO) sprejele sovjetski predlog, da se pripravljalni pogovori za evropsko konferenco varnosti pričnejo 22. novembra v Helsinkih. Že ko je bil Nixonov svetovalec Henry A. Kissinger septembra meseca o Moskvi, so mu ruski državniki izrazili željo, da bi se takšni pogovori začeli čimprej. Američani so tudi pristali na to, da bi prišlo do sestanka zunanjih ministrov zahodnih in vzhodnoevropskih držav meseca junija 1973, na katerem bi načeli probleme evropske varnosti. Atlantska zveza brani zdaj stališče, da bi še pred januarjem 1973 pršilo do pogovorov s Sovjetsko zvezo glede skrčenja vojaških sil v Evropi. Znano je, da bi Združene države Amerike rade razpravljale o skrčenju vojaških sil neposredno s Sovjetsko zvezo na dvostranski osnovi.

GOLDA MEIR NE BO VEČ DOČAKALA MIRU

Izraelska ministrska predsednica Golda Meir je na sestanku z Američankami dejala, da ne verjame, da bo dočakala sklenitev miru z Arabci. (Zdaj ji je 74 let). Ne more si zamisliti arabskega voditelja, ki bi priznal obstoj neodvisne izraelske države. Čim bolj bodo Izraelci močni, tem večja verjetnost je, da se mir ohrani.

JAPONCI BI RADI KURILSKE OTOKE

Japonski zunanji minister Masajosi Ohira se je štiri dni mudil v Moskvi, kjer se je sestal z ministrskim predsednikom Kosiginom. Sam Brežnjev ga ni sprejel, ker je zaposlen z drugimi nujnejšimi zadevami. Japonci bi radi s Sovjetsko zvezo sklenili novo pogodbo, vendar si prizadevajo, da bi jim Sovjetska zveza vrnila štiri otoke izmed Kurilskega otočja. Sovjetska zveza je te otoke zasedla leta 1945, poprej so bili v japonski posesti. Glede tega vprašanja ni hotel Kosigin med pogovori z japonskim ministrom prevzeti nikakšnih obvez, pač pa se je problemu izmikal. Predvidevajo, da se bodo ruski in japonski ministri zopet sestali prihodnje leto. Kosigin je v pogovorih sam namignil na možnost, da se utegne Kitajska vmešati v sovjetsko-japonske odnose.

„Stadtgespräche“

Najboljši komentar o „Mestnih pogovorih“, ki jih je oddajala avstrijska televizija pretekli teden iz Celovca, je napisal Günter Traxler v dunajski „Arbeiterzeitung“. Uvodoma pravi v svojem prispevku, da sta dali dve stvari tej diskusiji poseben značaj, poskus namreč, prikazati položaj tako, kot da je mirno sožitje na Koroškem ogroženo šele sedaj, odkar obstoja zakon o dvojezičnih napisih ter mobilizacija „prastrahu“, ki ga nemško-nacionalni krogi tako skrbno gojijo, da bi z njim ustrahovali Slovence. Kako s trte zvit je ta „prastrah“ „Heimatdiensta“, je najbolj prepričljiv način pokazal v okviru „Mestnih pogovorov“ udeleženec, ki je demonstriral z dvojezično tablo iz časa Prve avstrijske republike, da taki napisi celo v tedanjem nacionalnem napetem vzdušju nobenega niso motili.

Traxler pravi, da je najhujše to, da koroški Slovenci lahko še tako dokazujejo, da so lojalni in zvesti državljani, nemško-nacionalistični krogi jim bodo vedno znova podtikavali jugoslovanske težnje po zasedbi južne Koroške. To dozdevno nevarnost nemško-nacionalni krogi potrebujejo za ohranjevanje „prastrahu“ v sebi.

Zanimiva je tudi ugotovitev dopisnika AZ, ko govori v svojem članku o neznačajnosti krogov, ki skušajo ustvariti v avstrijski javnosti videz, kot da je ugledu Avstrije močno škodoval le kancler Kreisky, ne pa „nacistične okcije“. V očeh teh nacionalističnih krogov naj bi bil kriv vsega torej Kreisky, ki je skušal vsaj delno uresničiti določila državne pogodbe. Traxler obsoja tudi izigravanje tako imenovane „domovinske zvestobe“ proti koroškim Slovencem. Prav tako očita opozicijskim strankam v Avstriji, da jim ne gre za kaj drugega, kot za to, da izbijejo iz sedanjega položaja čim več strankarsko-političnega kapitala.

Traxler zaključuje svoj komentar s spodrsljajem vodje televizijske diskusije dr. Zilka, ko piše, da je Zilkovo zadržanje povzročilo mučen konec diskusije, ki je bil hujši, kot vsak prispevek „tudi najbolj senilnega člana Heimatdiensta“. Zilk je namreč povzročil, da so se morali udeleženci v dvorani po zaključku diskusije dvigniti ter zapeti koroško deželno himno. Torej pesem, ki so jo prepevali ob trganju dvojezičnih tabel tudi demonstranti. Nasprotno pa ni mogel — pravi Traxler — od enega izmed Heimatdienstovcev, ki o sebi trdijo, da so za demokracijo, za izpolnitev državne pogodbe, za pravice manjšine, da niso proti dvojezičnim tablam, da so pri polni zavesti, izsiliti odgovora, kaj jih je potem privedlo do znanih akcij.

Ob vsem tem moremo ugotoviti, da so „Mestni pogovori“ koristili tudi koroškim Slovencem. Ti so iznašali svoje argumente umirjeno in prepričljivo. Marsikomu je padlo v oči, da tudi v lepi nemščini. Koroški Slovenci imajo danes že precejšnje število laične inteligence, ki je na politično in duhovno konfrontacijo v deželi pripravljena. Tudi to so celovški „Mestni pogovori“ pokazali. In še nekaj, da imajo naprednejše ideje Slovenci. Perspektivno gledano bo to odločalo.

Dr. V. Inzko

Jugoslovansko-italijanski sestanek v okviru Videmskega sporazuma

Pred dnevi se je v Benetkah končalo 18. zasedanje stalne mešane komisije za izvajanje Videmskega sporazuma. Italijansko delegacijo je vodil opolnomočeni minister Renato Ferrara, jugoslovansko pa svetovalec pri Izvršnem svetu Socialistične republike Slovenije Ivo Murko. V skupnem poročilu mešanega odbora je med drugim rečeno, da se je sestanek odvijal v vzdušju prijateljskega sodelovanja. Upoštevajoč interese prebivalstva na obmejnem področju, kjer velja Videmski sporazum, sta delegaciji lahko prišli do koristnih sporazumov, kar zadeva osebni promet v obeh smereh. V enoletnem razdobju od julija 1971 do junija 1972 je dosegel 38 milijonov prehodov. Mešana komisija se je tudi sporazumela glede nadaljnjih carinskih in valutnih olajšav. Tudi kar zadeva kopne in pomorske zveze je pričakovati novo izboljšanje že obstoječih zvez, oziroma njihovo dopolnitev.

Na beneškem sestanku so člani komisije tudi ugotovili, da bi bilo že primerno obnoviti besedilo Videmskega sporazuma upoštevajoč desetletno izkustvo in potrebe zainteresiranega prebivalstva. Zaradi tega sta načelnika obeh delegacij sporazumno sklenila priporočiti vladama v Rimu in Beogradu uresničitev primernega postopka, ki naj privede do pogovorov za obnovitev pogodbe.

Prihodnji sestanek na ravni načelnikov delegacij bo v maju prihodnjega leta. Na njem bodo razpravljali o pripravah dnevnega reda za 19. sestanek mešanega odbora, ki bo v Jugoslaviji.

UPODABLJAJOČA UMETNOST:

Likovniki okrog Umetnostnega paviljona Slovenj Gradec

V Domu umetnikov v Celovcu so pretekli petek, na povabilo Slovenske prosvetne zveze, odprli razstavo likovnih umetnikov iz „Skupine 72“, v sodelovanju z Umetnostnim paviljonom Slovenj Gradec.

Po pesmi „Tam čier teče bistra Zila“ v interpretaciji slovenjegraškega okteta, je predsednik Slovenske prosvetne zveze Hanzi Weiss v kratkih besedah najprej pozdravil vidne osebnosti, kot gospo dr. Lee Springschitz, kustozinjo Deželne galerije, kot zastopnico deželnega glavarja, jugoslovanskega konzula Branka Čopa, znanega koroškega slikarja Wernerja Berga, prav prisrčno pa še likovne umetnike z ravnateljem Karlom Pečkom na čelu, pisatelje in pevce, vse iz Slovenj Gradca.

Hanzi Weiss je dejal, da Prosvetna zveza v Celovcu goji tople stike z matičnim narodom, ki so zelo živahni ter izrednega pomena za duhovno rast našega življenja na Koroškem. Pravzaprav umetniki iz Slovenj Gradca vračajo obisk našim koroškim umetnikom, ki so pred enim letom obiskali Slovenj Gradec. Na drugi strani pa Prosvetna zveza skrbi za to, da posreduje kulturne vrednote slovenskega matičnega naroda tudi večinskemu narodu naše dežele.

Mnogoštevilnemu občinstvu je potem ravnatelj slovenjgraškega Umetnostnega paviljona Karel Pečko razložil pomen in delo „Likovnih umetnikov iz skupine 72“:

„Umetnostni paviljon v Slovenj Gradcu je pred nekaj leti dal pobudo, da bi vsaj enkrat letno, in to ob prazniku velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna predstavili svoje stvaritve likovni umetniki, ki so vznikli na domačih tleh in postali znani v prostoru okrog umetnostne ustanove in v širši regiji, saj vključuje to prelepo in fantastično panoramo mežiške, gornje dravske, mislinjske in šaleške doline. Prav tu so slikarji in kiparji zaslutili neko posebno klimo, fantastično čustvenost in čutnost z mirno preudarnostjo, bogato kulturno in umetniško tradicijo, in kar je bistveno — odprtost navzven z dokajšnjimi naprednimi iskanji.

Tako kot po različnih pogledih in smislu obravnavanja likovnih problemov, se člani skupine razlikujejo na eni strani po generacijski pripadnosti ter na drugi po slogovni in tudi kakovostni plati.

Gre za različne usmeritve različnih osebnosti, ki jih lahko opredelimo med aktualno odmevnostjo realizma in objektivne predmetnosti, med nekoliko zadržanim in preudarnim likovnim konceptom, pa do pomembnih avantgardnih struktur, kamor sodijo elementi neokonstruktivizma in povsem novo pojmovanje likovne izraznosti.

Zato se nam zdi, da so trenutne značilnosti skupine predvsem odprtost in nenehno iskanje nečesa novega, dalje utrjevanje zastavljenih načrtov, kako bi dosegla deprovincializacijo likovnega življenja v svojem okolju in kar je najpomembnejše — delavnost in plemenita zavest, doseči v svojem umetniškem poslanstvu kar največ in to posredovati ne le ožjemu, pač pa tudi širšemu občinstvu.

Če si na kratko ogledamo slikarske stvaritve Vide Slivnikarjeve, Avgusta Gnamuša, Marija Draušbaherja in Andreja Grošlja, bi lahko rekli, da jih vežejo nekatera skupna izhodišča: vsi štirje so predstavniki mlajše generacije slikarjev in kiparjev, ki postavljajo dokaj trdno skonstruirane oblikovne vrednote, barvno abstrakcijo in nakazujejo tudi novo pojmovanje likovnosti in oblikovanega lika, medtem ko vidijo jedro problemov (zlasti slikarji) v sami notranji organizaciji prostora.

Če se je Slivnikarjeva odmaknila od svoje ekspresivne figuralike v preteklosti in prešla v zaokrožen ciklus tihožitij v prefinjeni sivi barvni paleti, se je prav slikar Draušbaher pričel intenzivno ukvarjati s problemom nove figuralike, medtem ko je Gnamuš ostal zvest svojemu izhodišču neokonstruktivizma.

Edini kipar v skupini Andrej Grošelj pojmuje plastiko v smislu sproščanja neke notranje napetosti in silnic z namenom, da doseže pri gledalcu svojevrstno asociacijo živih organizmov.

Alojz Zavolovšek, Jože Tisnikar, Anton Repnik in Karel Pečko so predstavniki srednje generacije, ki jim je prezentna zlasti figurativna umetnost in pejsaž.

Zavolovšek išče svojo pot med barvno sproščenostjo akvarelne tehnike in nekontroliranimi kolorističnimi učinki ter trdno kompozicijo v interpretaciji liričnega pejsaža, četudi smo v njegovem ateljeju zasledili že trdne konstrukcije figuralike oziroma portreta.

Tisnikar, ki je pravkar zaključil svojo obsežno retrospektivo v slovenjegraški galeriji, je od svoje startne osnove dalje pred dvajsetimi leti ostal vseskozi zvest figurativni umetnosti, kakor je ostal zvest nekoliko hladni zelenkasti barvni paleti.

Zlasti je Tisnikar v zadnjih letih dosegel presenetljiv umetniški vzpon. Od ozke vezanosti na tematski okvir same bolnišnice, je razširil svoj izpovedni koncept na splošno humanistično sfero. Postal je monumentalnejši in čist v izrazu z nadrealnim in magičnim prizvokom.

Tudi Repnik uspešno premaguje svojo figurativno smer, toda izraža povsem drugo mentaliteto, in to kmečki življenj v njegovih najglobljih elementarnih prispodobah. Njegova barvna paleta je neposredna in odprta. Dvodimenzionalni odnos obogati z minimalnimi modelacijskimi poudarki.

O svojih razstavljenih delih ne bi želel razglabljati, omenil bi le to, da mi je blizu simbolika in analitična smer v likovnosti. Predvsem se mi zdi, da je vredno razmišljati o tem, kaj pomeni fragment in oblikovnost v nacionalnem smislu in kako doseči v barvnem registru estetske in ubrane likovne vrednote.“

Da bi razstava slovenjegraških likovnih umetnikov ob otvoritvi zadobila še pestrejšo sliko, so polepšali celotno prireditev še pisatelji in pevski oktet.

Besedni umetniki so čitali iz svojih del: tako je bral Marjan Kolar odlomek „Zdrav dom“ iz stvaritve „Delavci“, Niko Kolar „Žalostno pesem“, Leopold Suhadolčan pa odlomek iz romana „Novo življenje“, ki je letos izšel.

Slovenjegraški moški oktet pod vodstvom Jožeta Leskovarja je zaključil uradni del otvoritve s štirimi pesmimi: So še rožce u hartelnu žavovale, Dečva, to mi povej, Ti si urce zamudila in z Vasovalcem.

Lepa in zanimiva razstava likovnih umetnikov iz Slovenj Gradca bo odprta še do petka, 24. novembra in je vredna obiska.

B. L.

Vabilo na izredni kulturni program

ki bo v torek, 28. XI. 1972, ob 19.30 v slavnostni dvorani Marijanišča v Celovcu, Völkermarkter Straße 36.

Prireditelj:

- Slovensko kulturno društvo v Celovcu
- Katoliška mladina dekanije Borovlje

in v sredo, 29. XI. 1972, ob 19.30 uri v farni dvorani v Pliberku.

Prireditelj:

- Katoliška mladina dekanije Pliberk
- Krščanska kulturna zveza

UMIRITE SE VENDAR
ČEMU KLIČETE
LE TRENUTEK
KJE SMO

V RAZPONU VEČNEGA
VSAK DAN
VSAK HIP
LJUDJE — KAM DRVITE?

mimo vseh gnilih civilizacij, mimo vsega nasilja, vojn, klanja za prva mesta, za prestižem, zgledom, mimo karierističnega izpodrivanja TROSIMO ROSO ISKRENOSTI, LJUBEZNI, MEDSEBOJNEGA SPOŠTOVANJA, BRATSTVA, PRIJATELJSTVA Z VSEMI LJUDMI DOBRE VOLJE — samo to nosi pečat večnosti, samo to se steguje h KRISTUSU, ki je POT, RESNICA, ŽIVLJENJE.

ROJAKI! Ob lepoti slovenske besede, ki je „beseda praznika, petja in vriskanja“ (Cankar) boste začutili utripanja naše mladine iz matične dežele, ki si želi predvsem ljubezni, iskrenosti, medsebojnega spoštovanja, bratstva in prijateljstva z vsemi ljudmi dobre volje, mimo vseh gnilih civilizacij, sodobnega nasilja, vojn, karierističnega spodrivanja, volje do moči. Želimo sonca, ki je Kristus, zase, želimo ga tudi vam.

HENRIK IBSEN:

„Sovražnik ljudstva“ na celovškem odru

Prijetno je biti udeleženec v rojstvu prazničnega gledališkega spočetja žive odrske umetnine. Tako razpoloženje se nam je ponujalo na premierski predstavi sila resne Ibsenove drame „Sovražnik ljudstva“ v celovškem Mestnem gledališču.

HENRIK IBSEN (1828—1906) je bil največji norveški dramatik, ki je v tehnični popolnosti v svojih dramah bičal takratno človeško družbo. Svoje dramsko ustvarjanje je začel s politično dramo „Catilina“. Po nekaj zgodovinskih dramah romantičnega stila, se je lotil dveh bolj realističnih, ki spadata med njegovi najboljši deli „Prestolonasledniki“ in svetovno-zgodovinska drama „Cesar in Galilejec“. S stališča kirkegardičnega idealizma biča ljudstvo in čas v dramatski pesnitvi „Požaru“ in „Peer Gyntu“, s slednjo je podal pristno podobo Norvežana. Odslej so njegova dela zmerom bolj skeptično-pesimistična; gledališki oder mu služi kot obtožba za resnično in dozdevno škodo družbe. To so dela: Nora, Strahovi, Divja srca, Gradbeni mojster Solneß itd.

V drami „Sovražnik ljudstva“ gre za individualni, moralni konflikt znanstvenika, duhovnega aristokrata s pritlikavim, nemoralnim, egoističnim malomeščanskim svetom.

Tudi v naši družbi je še zmerom veliko malomeščanščine, filistrstva, oportunizma, priskledništva, mehkohrbteničarstva in podobno.

Toda kakor pri Ibsenu samemu, tako tudi v tej uprizoritvi pravo idejno središče ni v žigosanju malomeščanščine. Idejna fiziognomija je v apoteozi individualizma, duhovne aristokracije, v dokazovanju, da ima manjšina zmerom prav, v odklanjanju javnega mnenja itd.

Inscenator **Kurt Julius Schwarz** je dal predstavi življenjske svežine s tekočim dogajanjem dejanja na odru. Schwarz je tu potegnil jasno in določno vzporednico: spretno in z ustreznimi poudarki je izluščil vse, kar nas v našem današnjem bivanju opozarja na podobne poteze: opozarja nas na resno nevarnost, s katero se je spopadel naš planet, ki mu grozi uničenje zaradi zmerom bolj onesnaženega okolja. Nadaljna tema bi bila komunalpolitična vprašanja, dalje sploh politični problemi, ker smo dandanes bolj kot kdaj poprej vpreženi v to življenjsko dejanje in nehanje ter bitje in žitje. Inscenatorjevo prizadevanje pa je spretno dopolnil scenarist **Hannes Rader,** ki je okrasil enostavne kulise s perspektivičnimi slikami.

Suvereno, žlahtno, kot zrela, harmonična igralska osebnost je bil zlasti Paul Gorden, kot kopališki zdravnik malomeščanskega provincialnega gnezdeca na Norveškem, **dr. Thomas Stockmann.** Dr. Stockmann je zrasel iz usedline Gordenovega igralstva, zaživel je svoje ibsensko življenje. Stockmann je pred nami sam, igralsko uresničen v najbolj drobnih psiholoških in emocionalnih odtenkih zavihran v kulminacije upornega duha in neorientirane družbene kritike, polna osebnost, ki je nadvladala nekolikšno idejno shematičnost literarne podlage.

V zboru igralcev se je posebno, kot Gordenov antagonist, zaslužil **Hannes Eybel,** ki je župana odigral zares sugestivno: podal je človeka brez smeha, nasilneža, ki se drži demokratičnih načel, le tedaj, če se z njimi strinja tudi ljudsko mnenje.

Odlično igralsko storitev so nam predstavili še: **Ernst Soelden** v vlogi izdajatelja časopisov, **Peter Uray** kot njegov urednik, **Herta Fauland** pa kot dr. Stockmannova žena. Tudi ostali nosilci manjših vlog zaslužijo pohvalo.

Avditorij se je na koncu predstave zahvalil celovškim igralcem za lep umetniški večer s toplim aplavzom.

B. L.

„Tržaški oktet“ je navdušil

4. nov. je v farni dvorani v Škocijanu nastopil zelo znani „Tržaški oktet“. Skoraj polna dvorana je navdušeno sledila sporedu, potem ko je v imenu prireditelja pozdravil goste predsednik NSKS dr. Joško Tischler „v divjem Škocjanu“.

Izbor pesmi je bil precej raznolik: Vse pesmi pa so imele eno skupno: Spadale so v težjo in najtežjo glasbeno literaturo. Da so pesmi „Tržaškega okteta“, kljub temu, da niso bile ne lahke in tudi ne za vsakogar razumljive, žele navdušen aplavz, priča o njih kakovosti. Virtuozno je brez vsakih težav — od ene note na drugo — preskočil iz močnega forta na rahel pianissimo in narobe, ne da bi kak glas postal nečist. Sploh se zboru ne pozna, da se je ustanovil šele pred dvemi leti. Njih umetniški vodja .Ivan Sancin žal na tem koncertu ni bil navzoč, ker je pel v ljubljanski Operi. Zastopal ga je Rudolf Žagar, kateremu so pevci sledili na vsak najmanjši gib.

Priprave za mladinski pevski festival v Celju

Pel bo tudi mladinski zbor Slovenske gimnazije v Celovcu

Celjski mladinski pevski festival, ki bo od 31. maja do 3. junija prihodnje leto, dobiva skoraj vsak dan nove prijave, to pa kaže na veliko zanimanje, ki vlada tako doma kot v tujini za to prireditev. Od tujih zborov sta se prva priglasila MLADINSKI ZBOR SLOVENSKE GIMNAZIJE V CELOVCU in finski zbor iz Tapiola, nedaleč od Helsinkov.

Od udeležencev iz Jugoslavije je za zdaj Srbija prijavila svoja dva najboljša mladinska zbora, sicer pa bo na festivalu v predmutacijski skupini sodelovalo 6 pevskih zborov iz Slovenije, izbranih na republiški reviji v Zagorju ob Savi, po en zbor iz Hrvatske, Črne gore in Vojvodine, ter 2 zbora iz Makedonije. V skupini pomutacijskih zborov bodo sodelovali 4 iz Slovenije (2 iz Celja, po 1 iz Kopra in Velenja) in 8 do 10 inozemskih zborov. Poleg znanega pevskega zbora Bodra smena iz Sofije, ki ga vodi 80-letni dirigent Bončo Bončev, pričakuje prireditelj zbore iz Madžarske, Češkoslovaške, Poljske, Francije, Nizozemske, Nemčije, Romunije in Avstrije.

Ivo Andrič in Desanka Maksimović v gruzinskem prevodu

Ivo Andrić in Desanka Maksimović sta prva jugoslovanska pisatelja, katerih dela so izšla v gruzinskem prevodu. V Beogradu je bila pred dnevi prevajalka njunih del pesnica Medeja Kahidze iz Tbilisija. V založbi „Merani“ je prav te dni izšla knjiga pesmi Desanke Maksimović „Vonj po zemlji“. Gruzinska pesnica zdaj pripravlja zbornik jugoslovanskih sodobnih pesnikov, ki naj bi izšel že prihodnje leto. Kahidzejeva se je posebej navdušila za Andričev roman „Most na Drini“, ki ga je skupaj s svojim možem že skoraj prevedla, odlomke pa že objavlja v gruzinskih revijah. O romanu je na vprašanje, kako ga bo sprejel gruzinski bralec, dejala, da je mojstrsko in bleščeče napisan in da je vse, kar pisatelj v njem opisuje, lahko tudi zgodovina gruzinskega ljudstva, ki je bilo tudi več stoletij pod turškim gospodstvom.

Mednarodna glasbena prireditev v Gradcu 1972

Devet dni je v Gradcu trajala mednarodna prireditev „Musikprotokoll 72“, letos že peta po vrsti. „Musikprotokoll“ je postal član evropskega združenja festivalov, letos pa je dobil še poseben pomen, saj so ves spored pripravili kot svetovni festival ob 50. obletnici SIMC, Mednarodnega združenja za sodobno glasbo.

V Gradec so prišli skladatelji iz 23 držav. Med neevropskimi so bili Američani, Japonci, Brazilec, Argentinci, Korejec in Indonezijec, Jugoslavijo pa sta zastopala Vinko Globokar in Lojze Lebič. Poslušalcem in radijskim mikrofonom so po večini prvič predstavili novosti iz svojih delavnic. Za izvedbo njihovih del so poskrbeli odlični solisti, komorne skupine iz Gradca, Wiesbadna, Dunaja in Pariza ter štirje radijski orkestri iz Baden-Badna, Zagreba, Dunaja in simfonični orkester RTV iz Ljubljane, ki ga je vodil Samo Hubad.

Ob robu povedano

REZEPT FÜR DIE LÖSUNG DER MINDERHEITENFRAGE IN KÄRNTEN

Minderheit als Indianerreservat

Man knöpfe sich die Slovenen einzeln vor, trenne sie fein säuberlich von den Windischen, teile ihnen ein Reserwat zu, gebe ihnen in diesem eine Ghettoschule, zweisprachige Ortstafeln und berufe den Heimatdienst als Wach- und Schließgesellschaft zur Sicherung der Reservatgrenzen, innerhalb welcher die Slovenen den Rest ihres kümmerlichen Daseins auf Staatskosten fristen können und lasse diesen Akt der Generosität von der UNO bestätigen und von der ganzen Welt feiern.

Ein treuer Heimatuntreuer

ORF-SCHLAGER „STADTGESPRÄCHE"

Die Minderheit als Minderheit in der Diskussion um die Minderheit. Was ist dann natürlicher, daß die so benachteiligte Mehrheit durch mehrmalige Wortmeldungen für ihre Mehrheitssituation entschädigt werden muß, damit ja nicht der Eindruck entsteht, es gäbe in Österreich zu viele Slovenen.

Sermon an Landstleute

Ihr habt euer Mütchen gekühlt, demoliert und gepinselt:

Ein Ärgernis sind euch die doppelsprachigen Tafeln.

Seid gründlich und macht bei den Tafeln nicht halt!

Für Pinsler gibt's viel jetzt zu tun und auch für Monteure.

Geht offenen Blicks durch die Stadt!

Stoßt ihr euch nicht an Straßenschildern und Namen,
an Kowatsch, Swetina, Samonig und Zagar?

Hier gibt es noch manches zu pinseln:
Immer noch kommt auf drei Meier ein Rabitsch,
wohnt neben euch der Drekonja und Delic,
der Doujak, der Dobernig und der Dobrounig.

Sind nicht der Glawar und Godec ein Dorn euch im Auge,
sind es nicht Namen wie Milonig, Mikula, Mischitz...?

Sucht selbst euch die weiter'n —
Zum löblichen Zweck
stell ich mein Telefonbuch euch gern zur Verfügung.

Geht offenen Blicks durch die Stadt!

Fürchtet ihr nicht den slowenischen Anspruch auf Straßen und Plätze?

Sind ihre Namen nicht Vorwand zu späteren Revisionen der Grenze? Seid sorglos!

Kein Schiedsgericht macht die Jessernig- und Jergitschstraße euch streitig,
niemand holt künftig den Koschat und Pernhart sich heim.

Ließ man nicht ungeschoren euch bisher den Seitschnig?

Hat je eine fremde Regierung den Paulitsch für sich reklamiert?

Um Namen geht's. — Lebt ihr nicht längst mit den Namen?:

Sind euch nicht Waidisch und Damtschach, Globasnitz und Glantschach vertraute Laute wie Grades und Graz?

Doch wollt die Spuren der frühen Siedler ihr tilgen,
so werft eure Ahnenpässe ins Feuer, stürzt Grabsteine um, räumt Friedhöfe aus!

Übt Selbstmord, so tilgt ihr den „Schandfleck" für immer!

Für Pinsler bleibt viel jetzt zu tun.

Laßt uns ein Volk von Anstreichern werden!

Freilich: Wer überstreicht den Zablatnik- und Ossiacher See und den von Jeserz, Turia, Dobrova, Sattnitz, Skarbin?

Ein leichtes und lustiges Spiel war's mit Tafeln.

Doch wer montiert den Obir ab
und wer entfernt euch den
Dobratsch?

Helmut Scharf
(Kärntner Tageszeitung)

„Objektivno poročanje"

Bili so torej pogovori v mestu celovškem, imenovali so se „mestni pogovori". Ceste so bile prazne — ljudje so ždeli pred televizijskimi zasloni in čakali, kaj bodo gospodje pametnega povedali. Ceste so bile torej prazne. Hvala Bogu. Kaj, mislite, če bi se nabrale tam kake „domovini zveste" skupine in skušale vrniti nasprotnikom to, kar so morali požreti „domovinski zvestobniki" pri televizijski razpravi. Oddajo je gledalo mnogo ljudi. Kdor ni bil slep, je videl — in tudi slepec je moral videti — videl je torej, da Slovenci le niso tako zabubani, da le niso take značilne „izdaje" manjvrednega „podčloveka", ampak da znajo kar pametno in spretno zagovarjati svoje stališče. Samo da režija ni dopustila, da bi lahko odgovorili na vsak ugovor in napad od druge strani. Zlasti na koncu je postalo to mučno, ko sta ÖVP-jevca Deutschmann in Bacher napadla z vso ostrino Slovence, skupno s hajmatdinstovci in FPÖ-jevci. Slovenci so morali po režiji kot prvi povedati svoje zaključno mnenje, „Domovinska fronta" pa je samo napadala.

Pa še to so dokazali Slovenci, da so se namreč naučili kar dobro nemško; da znajo celo mnogo bolje govoriti nemško, kot prenekateri najbolj „nemški" Nemec na Koroškem.

Tudi časopisje je pisalo o oddaji. Vsaka stranka je hotela izbiti zase kup zlata. In nekateri časnikarji so manipulirali kar pošteno.

Izoblikovale so se predvsem tri točke, bili so trije kamni spotike. (Tu bomo pisali samo o pisanju dnevnikov KTZ, VZ, KZ ter tednika KN; komunistični VW je najbolj pozitiven.)

Internacionalizacija koroškega vprašanja: Krivi smo seveda Slovenci, ker smo zaprosili za pomoč državo matičnega naroda, SFR Jugoslavijo. Razni govorniki (npr. župan Posod iz Žitare vasi) so se razburjali zaradi tega, češ zakaj se Slovenci niso najprej do konca pogovarjali z avstrijsko vlado.

Odvetnik dr. Janko Tischler je odgovoril, da imajo Slovenci to pravico po členu 35 avstrijske državne pogodbe. A glej, čudo prečudno, nobeden od imenovanih časopisov tega niti omenil ni.

Čudno? Ne. Namenoma! Treba je poriniti krivdo Slovencem pod jopič. Treba je zamolčati določila državne pogodbe. Treba je manipulirati!

Ugotavljanje manjšine: Slovenci ga odklanjamo, ker na Koroškem ni miselne svobode. Pritisk je prisoten vsepovsod. Dr. Reginald Vospernik je izjavil, da bi si lahko mislil tako ugotavljanje, če bi bili dani ustrezni pogoji. Dejal je, da so tri možnosti, kako ravnati z manjšino. Ali jo država zatira ali tolerira ali pa podpira vsestransko. Če bi nas oblast podpirala vsestransko, bi ne imeli ničesar proti ugotavljanju manjšine. Trenutno pa smo Slovenci na prehodu od prve stopnje (zatiranje) na drugo (toleriranje). Zatorej smo proti.

KZ poroča objektivno. Kaj pa poroča Volkszeitung? Navaja Vospernika (menda dobesedno): „Mislim, da je manjšina trenutno med dvema fazama, med tisto, ki jo zatirajo (bekämpfen), in tisto, ki jo tolerirajo. Če bomo v prvi fazi, bom tudi sam za ugotavljanje manjšine."

Bralec si naj sam ustvari svoje mnenje. Kakršnakoli pripomba je odveč. Manipulacija, laž je očitna.

Jugoslovanski zemljevidi: Neki „domovinski zvestobnik" je kazal zemljevid Koroške, na katerem so zapisana dvojezična krajevna imena. Tisti hajmattrajar je napravil črno črto, s katero je zaznamoval, da kod segajo ta dvojezična imena. Izgledalo je, kot da bi bila ta črta že v originalu. Ustvaril naj bi se videz, kot da SR Slovenija zahteva nekatere predele Koroške. Organizirani ljudje so tudi telefonirali, da obstajajo v SR Slovenije taki atlasi. Prišel je tudi (po telefonu) odgovor, da takih atlasov ni. Dr. Pavel Apovnik je tudi zavrnil take koroške laži z vso odločnostjo. KZ poroča precej objektivno, VZ pa spet manipulira. Piše o prastarem prastrahu vrhovnega koroškega brambovca Samesa, da SR Slovenija zahteva nekatere predele Koroške. In še, da je Zilk potrdil, da so nekateri ljudje po telefonu poročali o obstoju takih atlasov. Nič drugega. Nič! Spet manipulacija.

Bile bi še podobne. Hajmatdinstovce imenuje „domovini zveste" (VZ, Kärntner Nachrichten), nas pa samo Slovence (pa še to bi najraje zamolčali, kajti želijo si samo nekih čudnih „vindišarjev", ki niso ne tič ne miš). Jasno, zanje nismo „domovini zvesti", ker nismo za „nemško Koroško" (ki je dejansko sploh ni!). Pa to nas ne razburja več, kajti te vrste **očitne diskriminacije** smo se že skoraj navadili. Le malo čudno pa res zveni, če isti tipi po drugi strani trdijo in celo dokazujejo (kako?), da te diskriminacije ni.

ježek

V slovo Košnikovemu očetu v Lobniku pri Železni Kapli

„Zmaguje le, kdor upa, se bori in vztraja!"

Ko smo v četrtek, 16. novembra, pri Devici Mariji v Trnju na pokopališču položili rajnega Košnikovega očeta, Jožefa Piskernika k zadnjemu počitku, smo čutili, da je šel od nas človek, ki smo ga vsi spoštovali. Ni se bal življenja, ker je upal in vse svoje moči daroval za tiste, ki jih je ljubil za katere je delal.

Rodil se je leta 1880 kot sin znanih Vrbnikovih staršev v Lobniku. Mati je bila rojena Mubi, Skalarjeva v Beli. V družini je bilo 13 otrok, dva sta umrla v zgodnji mladosti, drugi pa so rastli na Vrbju in v življenju izpolnili v raznih službah lepo poslanstvo.

Rajni je delal doma na kmetiji kakor bratje in sestre. Nekaj časa je delal na žagi in na slovenski zadrugi v Sinči vasi. Leta 1908 pa je kupil Košnikovo kmetijo v Lobniku in se poročil z Uršulo Sadolšek, pd. Žoharjevo hčerko v Lobniku.

Sin Mirko, ki bi bil njegov vešči naslednik, je padel v drugi svetovni vojni kot vojna žrtev.

Rajni Košnikov oče je zgledno uredil kmetijo, rad pomagal sosedom, udejstvoval se je tudi v javnem življenju kot občinski odbornik in 45 let kot cerkveni ključar romarske cerkve Device Marije v Trnju in član župnijskega odbora. Rad je pomagal dušnim pastirjem razsežne župnije v Železni Kapli z izkušenim nasvetom in delom. Neustrašeno je vedno zastopal pravico in resnico, ljubil in spoštoval je svoj rod.

Košnikov oče je bil tudi duhovni oče trem novomašnikom. Prvi je bil g. Anton Kutej, ki je daroval svojo prvo daritev pri Devici Mariji v Trnju, bil kaplan v Železni Kapli in v Šmihelu ter postal vojna žrtev v drugi svetovni vojni, po težkih mukah v taborišču v Dachauu.

Pogrebne obrede je opravil g. prelat Aleš Zechner ob asistenci duhovnih sinov g. dr. Miroslava Ostravskega in g. Franca Hudla ter skoraj vseh še živečih nekdanjih dušnih pastirjev. V svojem govoru je g. prelat kot nekdanji župnik orisal delo, življenje in trpljenje Košnikovega očeta, saj ga je on najbolj poznal. V imenu bivših kaplanov, ki jih je pokojni vedno vesel in gostoljubno sprejemal v svojo hišo, se je pokojnemu zahvalil g. provizor Ignac David.

Zahvalo za pokojnikovo delo v fari je izrekel domači g. župnik Messner in nazorno pokazal hvaležnost vse fare s tem, da je vpletel v zahvalo imena vseh, ki so namesto venca na grob položili svoj dar na oltar za farno cerkev, za katero je pokojni tako zvesto skrbel. V imenu slovenske hranilnice v Železni Kapli se je na grobu od nekdanjega sodelavca poslovil s prisrčnimi besedami g. Rapold iz Bele.

Med pogrebnimi obredi so mu domači pevci pod vodstvom soseda Vladimirja Prušnika peli v slovo. Kot zadnja je pretresljivo zazvenela „Polje, kdo bo tebe ljubil" in izzvenela v spoznanje, do katerega se je pokojni posebno v zadnjih letih dokopal, da je namreč trpljenje za človeka kakor poletje, ko zorijo najlepši sadeži. Sadovi, ki ne dozorijo, ostanejo trpki. Kdor ni trpel, ni za življenje dozorel.

Naše sožalje naj velja predvsem strokovni učiteljici, hčerki Urški Piskernik, ki jo je ta smrt najbolj prizadela.

DOBRLA VAS

Razburkani časi — demontaže dvojezičnih tabel imajo za posledico, da spregledamo lokalne dogodke.

Sredi letne sezone smo pisali, da je obhajal naš sodelavec Franc Rutar v Dobrli vasi petdesetletnico. Sedaj nas je kar presenetil — na dan avstrijskega državnega praznika je bilo v Hotelu Rutar v Dobrli vasi ženitovanje. Franc Rutar se je poročil z Elfrido Buchwald. Kljub nemškemu imenu je nova Rutarca domačinka, doma iz Šmihela pri Pliberku, hčerka Šercerjeve Juste — gostilničarke v Šmihelu. Tam, kjer je je že desetletje dvojezični topografski napis, na sedaj obnovljeni trgovski hiši, je žena našega „šefa" doma.

Ženo poznamo v Dobrli vasi že dalj časa, saj vodi Rutarjevo A & O trgovino že več let samostojno. Veseli nas, da je sedaj v hiši Rutar ne samo A temveč tudi O.

Poročno mašo je vodil kaplan Isop, ki je bil potem gost ter skrbel za smeh na družinski gostiji v hotelu Rutar. Peli so cerkveni pevci pod vodstvom ge. Lesjak.

Pa tudi sin Franci iz prvega zakona je poiskal družico in se poročil s kolegico Waltraud Moser, kuharico v hotelu. V nedeljo pa bomo imeli v Dobrli vasi že krst. Kajpa naš rojak ni samo novoporočeni mož, temveč tudi že „dedej" njegovi vnukinji, ki je sedaj najmlajša Rutarca, pa ji je ime Martina.

Ne samo družinske, tudi prostorne spremembe se godijo v hotelu Rutar v Dobrli vasi. Obnavljajo se gostinski prostori. Dobrla vas ima svojo „Taverno". Nova recepcija odgovarja sodobnemu hotelu. Pokrito kopališče in savna, ki sta celo leto, razen oktobra odprta, sta sedaj izpopolnjena s Solariumom, to je obsevalna naprava (Höhensonne), ki zajame kar celo telo naenkrat. Videli smo tudi novi barvni televizor, ki prinaša kvalitetno sliko v lepih barvah. Veseli nas, da v teh razburkanih časih lahko sporočimo tudi kaj lepega — naprednega.

Družini Rutar pa želimo obilo zakonske sreče in gospodarskega uspeha — tudi gostov in odjemalcev iz Jugoslavije — ker te sedaj pogreša ne samo Podjuna, temveč cela južna Koroška, vključno Celovec.

MLADINA DEKANIJE ROŽEK
vabi na

proslavo Kristusa Kralja

- **V NEDELJO, 26. XI. 1972,**
- **OB 19. URI**
- **V FARNEM DOMU**
- **V ŠT. JAKOBU V ROŽU**

Spored:

Ritmična mladinska maša. — Razmišljanje ob slikah „mir — naša skupna pot".

Vabljeni:

Dekleta in fantje in vsi prijatelji mladine.

Slovenci na Koroškem!

Poetični prispevek, pd. Jančica, v boju za dosego naših zajamčenih narodnih pravic.

Žejen bistre studenčice,
rod slovenski tu živi,
tam, kjer jemlje mu pravice
valpet — jan'čar brez milosti.

Bog obdaril našo domovino
z naravnih virov vam pravic,
z milo melodijo
slovenskih govoric.

Turek nam že vzel sinove;
Zala zvesta nam ostala hči;
tujec dajal nam okove,
da dosegli nismo pravičnejših reči.

Sila kruta nam je bila očetnjava,
naša kri je tekla brez meja,
zdaj država vzela, kar nam gre
pravice dati, to ne sme.

Spet janičarji so nas šteli,
ki so nam vse pravice vzeli,
še kosti bi nam prešteli,
da tudi govoriti ne bi smeli.

A čuj, postave n'ravne se blestijo
in bratje, sestre naše še živijo;
prihodnost naša temna ni,
ker pravica tud' za nas skrbi.

J. K.

P. S.: V ponedeljek, 6. 11. 1972, sem poslal zveznemu kanclerju brzojav z sledečim besedilom: **In Verbindung mit den Gesprächen über topografische Ortsbezeichnungen, protestiere ich als demokratisch gewählter Vertreter in der Gemeinde St. Margareten i. R., daß Mandatare slowenischer Listen zu dieser Besprechung nicht eingeladen wurden.**

Pisatelj Boris Pahor in poglavje slovenske Enotnosti

Občina Trst ima v novembru svoje občinske volitve. V Trstu že nekaj let nastopa Slovenska skupnost kot samostojna lista. Sestavlja jo več slovenskih idejnih skupin, ki soglašajo, da je samostojen slovenski nastop v zamejstvu življenjsko pomemben. Slovenske kandidate postavljata tudi socialistična in komunistična stranka Italije, za kateri mnogi Slovenci volijo.

Prvega svetovalca v tržaški občinski svet je pred leti poslala socialistična stranka in s tem sprožila poulično demonstracijo nekaterih tržaških skrajnežev. Od takrat pa je minilo že nekaj let in slovenski nastop v občinskem svetu Trsta je postal že vsakdanji. Za socialisti je v občinski svet Trsta končno imenovala svojega slovenskega zastopnika tudi komunistična stranka in s tem prišla nekoliko od besed k dejanjem.

Polnost slovenskega zastopstva pa je postala uresničena s samostojnim slovenskim izvoljenim svetovalcem, predstavnikom Slovenske skupnosti, ki je vstopil tudi v občinski odbor. Polnost je v tem, da slovenski predstavnik nastopa v slovenskem imenu in ne v imenu kake tuje stranke. Slovensko skupnost je zastopal DR. RAFKO DOLHAR, po rodu iz Trbiža, ki tudi tokrat kandidira kot prvi na slovenski listi.

Na drugem mestu slovenske liste pa je znani in priznani pisatelj BORIS PAHOR, ena najvidnejših osebnosti v kulturnem življenju Trsta in član Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur. S svojimi razpravami o slovenski samobitnosti danes, je odločilno posegel v današnje pojmovanje slovenske zavesti (knjiga priročne oblike „Odisej ob jamboru" v novi izdaji Kosovelove knjižnice pri reviji „Zaliv").

Rekli bi lahko, da je pisateljski nastop BORISA PAHORJA in njegov poseg v pojmovanje slovenske zavesti zgodovinski. Njemu, ki je osebno zavzet za socialistično pojmovanje sveta, je slovenstvo pred njegovim osebnim nazorom, skupna vrednota, ki nas druži v ustvarjalno skupnost; ljudi vseh pogledov, ki jim je skupna skrb usoda slovenstva. Nasproti temu je nezavednost, duhovni razkroj slovenske biti, ki vodi tudi v neznačajnost.

Za naše zamejstvo je jasno, da more biti slovenski nastop edino samostojen, ne pa na listi ene ali druge drugonarodne stranke. Samostojen že zaradi tega, da slovenska skupnost postane viden družben dejavnik v deželi, kjer je zgodovinsko prisotna. Jasno je tudi, da je med drugonarodnimi strankami tista zares demokratska, ki življenjsko nujnost slovenskega nastopa razume in odobrava ter s samostojnimi slovenskimi predstavniki na enakopravni ravni sodeluje, ne da bi poskušali vsrkavati slovenske ljudi v svoj ideološki in potujčevalni svet.

Ali bo BORIS PAHOR na listi Slovenske skupnosti izvoljen ali ne, je odvisno od naključnosti in od tega, če bo široka primorska javnost pravočasno spoznala pomen njegovega koraka v duhu slovenske Enotnosti.

Tudi koroški Nocturno bo kmalu zajelo svitanje. Morda je že sedanje divjanje temačnih sil znak, da njihov mitološki svet nacionalne napihnjenosti nezadržno mineva in jih zob časa neizprosno načenja. Ko nasilništvo začuti svoj konec, postane navadno še bolj nasilno, da bi zbujalo videz, kako je še pri moči. Toda videz vara. In zgodovina daje prednost treznosti, ki mora prej ali slej zmagati, sicer bi bil svet napačno zasnovan, se je bati.

Brez dvoma so časi sanjskih mitov in velikih izumov v svetu že minili in tudi v koroški javnosti bo prej ali slej zavladal duh stvarnosti. Zato je danes že čas, da slovenski ljudje naredimo korake.

OB BOŽIČNIH NAKUPIH -

PRAVOČASNO IZVRŠENIH,

boste deležni najboljših nasvetov in največje izbire!

„... für ein deutsches Kärnten"

Kar strmeli smo, ko smo videli in slišali zadnjič v televiziji celo našega župana. Široko se je postavil in povedal, da so njegovi predniki bili Slovenci — on pa je za „... ein deutsches Kärnten!" Kar streslo me je in spomnil sem se Kaibitschevih besed in dejanj njegovih pomočnikov:

„... Napisi morajo biti samo nemški v cerkvah, na križih, na kažipotih in na pokopališčih ..." Tudi njegov oče ni umrl naravne smrti, kot mnogo drugih, v tistem času v umobolnici v Celovcu. Spomnil sem se tudi vseh tistih, ki so se uprli Kaibitschevim somišljenikom in obležali mrtvi v strugi ob Borovnici in pod Arihovo pečjo; in vseh preganjanih, posebno še duhovnikov. Niti eden ni bil, ki ne bi imel težkoč. Vsaka slovenska beseda in molitev je bila preveč.

Pa zgleda, da je tudi še danes nevarna „... für ein deutsches Kärnten ..." Pri zadnji birmi v farni cerkvi ni bilo vse nemško, pa se je nenadoma poslovil od nas župnik g. Markic. Dobili smo novega, ki je doma kar iz sosednje fare, spet je hudo. In spet ni po volji vsakemu, ker zna tudi slovensko. Pa sem vesel, da živimo v demokratični Avstriji in to danes, pa ne pred tridesetimi leti v „veliki domovini rjavčkov". Pa tudi, da bodo s koncem tega leta razdelili našo občino in Ledince ne bodo več imele lastnega župana, kajti le eden od vseh županov iz dvojezičnega ozemlja se je tako nemško postavil!

Azijci v Afriki in rasizem

POPOTNA OPAZOVANJA G. VINKA ZALETELA

Afrika je zopet postala bolj bogata po novi tragediji: izgon Azijcev iz Ugande. Doživeli smo po vojni osvobodilne borbe proti kolonializmu, nastajanje novih držav, zlasti Konga ob strašnih pokoljih, tragedijo, rodomor v Burundi in Sudanu in sedaj še to. Skušal bom iz svojih opazovanj na potovanju po Afriki vsaj deloma pokazati ozadja takih dogodkov.

Ko sem priletel preko Kenije v Ugando, sem se iz letališča Entebbe peljal z avtobusom v glavno mesto Kampalo. Z istim letalom je priletel in se v avtobusu peljal po vsej zunanjosti sodeč imeniten, bogat Indijec. Po pokrivalu, ki zakriva nikdar ostrižene lase in po bradi sem ga takoj spoznal za Sikha (Sikhi imajo posebno vero, mešanico hinduizma in muslimanstva in so najbolj sposobni trgovci, podjetniki, mehaniki, šoferji in piloti). Pred mogočno vilo je posebej zapeljal avtobus, šofer je zato dobil napitnino, takoj pritečeta sluga in služkinja, oba črnca, se mu globoko priklonita, mu odvzameta prtljago, na pragu pa ga čaka žena, po indijsko oblečena v lepem sariju. Kar ne morem razumeti: ali sem prišel v Indijo ali v Afriko?

V Kampali sami obiščem in fotografiram krasen in velik hindujski tempelj, ki je nekaka kopija templja Shiri Laksni Narani, ki sem ga občudoval v New Delhiju, indijski prestolici. Torej morajo tu bivati mnogi bogati Indijci.

In sem jih tudi srečaval po mestu in zlasti po trgovinah. Fotografiranje pa me je zapeljalo prav v indijsko naselje. Ko sem namreč fotografiral na cesti indijske dekliče, smo se začeli razgovarjati v raznih jezikih in povabile so me domov na kavo. Rad sem se dal »zapeljati« in šel z zgovornimi deklicami, da bi videl, kako prebivajo Indijci v Afriki. Zelo so bili prijazni z menoj že zato, ker sem belec, ne črnec, še bolj pa zato, ker sem povedal, da sem že bil v Indiji in poznam hindujsko vero. Bil sem v več družinah in pregledal naselje in spoznal tole: Indijanci ali kot pravijo tam Azijati, žive ločeno od črnih, sami zase, v nekakšnem »getu«. Deloma so trgovci, deloma obrtniki in živijo bolje kot doma v Indiji ali črnci domačini, razen seveda »nove klase« državnih uradnikov. Povedali so mi, da so že v Afriki rojeni, da so Angleži, ko so imeli kolonije Indijo in skoro pol Afrike, starše zvabili v Afriko, da so gradili ceste, železnice in javne zgradbe. Ostali so tu, začeli z malo trgovino, ker so Azijci na splošno mnogo sposobnejši zanjo kot črnci in počasi dobili skoro vso trgovino v svoje roke. Obvladali so nekako 80 odstotkov vse trgovine in obrti.

Ker so živeli bolj sami zase in skrbeli sami zase, niso socialni. Socialnost in odgovornost jih niso učile šole, če so sploh hodili vanje, ne hindujska vera. Zato jih črnci ne marajo, imajo raje belce kot Azijce.

Ko sem lani pisal knjigo »Po Afriki ...«, sem tam zapisal: »Afriški črnci imajo že skrbi, kako bi se jih znebili, in je vprašanje časa, kdaj bodo nastopili proti njim.« Nisem pričakoval, da se bo to tako hitro zgodilo.

Uganda se vedno bolj organizira, osamosvaja, je ponosna in se hoče iznebiti »tuje« rase, ki izžema domačo raso in si nabira kapital. Skušajmo razumeti Ugando, da je hotela to vprašanje rešiti. Toda razumeti ne moremo takega načina, tako krutega in krivičnega kot ga je uvedel predsednik Idi Amin. Da je šlo Aminu predvsem za premoženje Indijcev, se vidi iz tega, da so morali popisati natančno vse premično in nepremično premoženje in da na noben način, tudi v pismu ne, niso smeli denarja poslati izven države. Ne vem, če je država sploh dala kako odškodnino, pa tudi, kje naj vzame?! Izgnal je tudi ugandske državljane. Da se ob vseh grožnjah, ki jih Amin napoveduje tistim, ki bi še ostali, nihče ne upa ostati tam, je razumljivo.

Gotovo pa si je z izgonom Azijatov Amin pridobil simpatije domačinov. Saj gotovo milijon ljudi poželjivo gleda na premoženje Indijcev in upa, da bodo oni postali novi lastniki. Bomo videli, ali bodo prišli na račun ali pa bodo razočarani.

O Amniu je neki francoski časopis zapisal, da ima slonovo postavo (je boksarorjak), pa mišje možgane. Poznavalci ga primerjajo s Hitlerjem, ker tako brezobzirno nastopa proti nasprotnikom in je domišljav, ošaben. Kakor se je znebil Indijcev, tako se bo, če bo dolgo vladal, znebil tudi belcev. Zaenkrat jih država v tehničnem in gospodarskem razvoju še nujno potrebuje, tudi so se beli znali bolj prilagoditi kot Indijci. Amin pa že napoveduje, da bo vzel belcem plantaže in te so bogate: kava, čaj, sadje itd. Potem bodo prišli pa še drugi na vrsto.

Indijci pa niso le v Ugandi, ampak tudi v drugih državah, ki so nastale iz angleških kolonij: v Tanzaniji, Zambiji, Keniji, Malawi, Rodeziji in Južni Afriki. Izseljevali so se tudi na prejšnji francoski Madagaskar. Povsod so postali pridobitni trgovci. Toda poglejmo bolj pametne državnike, predsednike v Tanzaniji dr. Niyerere, v Zambiji dr. Kaunda in v Keniji John Kenyatta. Ta je bil neizprosen sovražnik belcev v osvobodilni borbi, voditelj Mau-Mau, preganjan, mnogo zaprt, toda ko je dobila država samostojnost in je zavladala, skuša državo dvigniti s pomočjo vseh, tudi belih, zato pusti vse strokovnjake in zmožne ljudi in zato se te države tako dvigajo. Kam bo prišla Uganda pod Aminovim vodstvom, bo pa pokazala bodočnost.

Doslej smo ob »rasni diskriminaciji« mislili predvsem na Rodezijo in Južno Afriko ali na črnce v Ameriki, sedaj pa vedno bolj spoznavamo še druge vrste rasizma, črnega. Takega kot se javlja v Kongu, Nigeriji, Sudanu in kot smo ga doživeli, predvsem v Burundiju, kjer je eno pleme »višje rase« poklalo čez 100.000 članov drugega plemena, pa med njimi tudi evropske misijonarje in misijonarke. Vendar se naša prosvetljena Evropa nad tem pokolom ne zgraža tako kakor bi se, če bi belci ubili enega črnca.

Afrika je pokazala, da zna biti pragozdno živalsko kruta. Ko skoro ni več divjih zveri (le v narodnih parkih), se koljejo ljudje. Gotovo je bil marsičesa kriv kolonializem. Toda kdo je kriv, če se koljejo črnci med seboj?

Sila rodi silo, krivica zopet krivico. Sedaj vlada v Rodeziji in Južni Afriki beli rasizem, ki je gotovo krivičen, pa pusti

(Nadaljevanje na 8. strani)

Dom v Tinjah vabi na tečaj za kmete I.

V minuli zimi smo kot glavno temo tečajev izbrali vprašanje: Zakaj je tudi na naših kmetijah potrebno, da prirejo mesa in njegovo vnovčenje organiziramo?
Na tem tečaju bo referent:

- **Inšpektor Blaž Singer**
  odgovarjal iz prakse za prakso na vprašanja: „Kakšne koristi nudijo proizvodni krožki in kaj zahtevajo od svojih članov?"

Iz dosedanjih izkušenj samo dva primera: V rožanskem krožku za pitanje goveje živine pitajo na približno isti površini in pri istem številu krav sedaj 600 bikov, leta 1968 pa so jih le 170;
v krožkih za rejo pujskov je 1961 v povprečju en član zredil 24 pujskov, lani pa že 99.

- **Višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik**
  „Kmečka zemlja v sodobni družbi"

Referent bo dal vpogled v nekatere novejše zakone, ki urejajo razpolaganje s podeželskimi zemljišči, in sicer v zakonu o stanovanjskih naseljih in v zakonu o občinskem prostorskem načrtovanju. Obenem pa bo govoril tudi o energetskih daljnovidih (nafta, plin).
V zvezi s prikazom zakona o občinskem prostorskem načrtovanju bo referent orisal predvsem tako imenovani občinski prostorski načrt — Flächenwidmungsplan, ki zelo močno vpliva na možnosti razpolaganja z zemljišči tudi na vasi.

Začetek: 27. novembra 1972, ob 8.30 uri.
Zaključek: 27. novembra 1972, ob 17. uri.

Tečaj za kmetice I.

Ker je tečaj za kmetice našel v minuli sezoni tako dober odmev, sta letos po želji udeleženk kar dva taka sestanka na programu.

- **Inšpektor Blaž Singer:**
  „Moderno kmetijstvo — koristi in zahteve proizvodnih krožkov"
  (Glej razpis tečaja za kmete!)

- **Sestra Gonzaga Kobentar:**
  „Današnja žena in njeno poslanstvo"

Zahteve modernega gospodinjstva, hišna kultura, domačnost, vzgoja v družini. Sodobna družba zahteva več od družine.
Srce družine je še vedno žena — mati.
Potreba po temeljitejši izobrazbi, razglednost narekuje ženi, da se bolje pripravi za svoje poslanstvo in se potem naprej izobrazuje.

- **Gospod Jože Kopeinig:**
  „Verska vzgoja v družini"

Gospodarske strukture se spreminjajo, tehnika spreminja svet. Spreminjajo se tudi nazori, gledanja na razne družbene probleme. Ali se spreminja tudi vera? Ali je vera današnjega človeka in predvsem mladine drugačna od verovanja pred 20 in več leti?

- **Kmetijski svetnik dipl. inž. Matevž Krassnig:**
  „Perutninska proizvodnja"

Njena vloga v preskrbi modernih tržišč s kvalitetnimi živili in pridobitne možnosti, ki na podlagi tega obstojijo za kmete v naših krajih.

Začetek: v torek, 28. novembra 1972, ob 9. uri.
Zaključek: v sredo, 29. novembra 1972, ob 13. uri.

Avstrijsko nogometno prvenstvo

Predzadnje, to je 14. kolo avstrijskega nogometnega prvenstva še ni prineslo nobene jasne slike, kdo bo jesenski prvak, kajti kar štirje klubi se trenutno potegujejo za prvo mesto. Jesenski prvak je lahko, po kvalifikacijski tekmi avstrijske reprezentance v nedeljo z Malto, v zadnjem kolu 2. in 3. decembra: LASK, Admira/Wacker, ki imata oba po enako število točk, dalje Rapid in VÖEST, morda ima možnost celo nosilec sedanjega naslova innsbruški Wacker, seveda bi se moral zgoditi nogometni čudež.

V glavni igri 14. kola, ki jo je zelo oviralo slabo vreme, kot tudi ostale tri v soboto odpovedane tekme so igrali v nedeljo. Ena (VÖEST — Donawitz) pa je bila sploh preložena na čas po kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo — sta se LASK in Admira/Wacker razšla z neodločenim rezultatom 2:2 (polčas 2:2). Uspehe izven domačega igrišča sta zaznamovala Rapid, ki je premagal graškega Sturma s 3:1 (2:1) in pa innsbruški Wacker, ki je užugal Bregenza s 3:0 (1:0). Dunajska Avstrija je zmagala nad graškim GAK z 1:0 (0:0), celovška Avstrija pa je spravila Vienno na kolena s 3:0 (1:0). Eisenstadt je prišel doma do dveh dragocenih točk, ko je ukanil salzbuško Avstrijo z 2:0 (1:0), Wiener Neustadt pa je moral položiti orožje pred Sportklubom z rezultatom 1:2 (1:1).

Slabo vreme je močno vplivalo na obisk; vse tekme skupaj je gledalo le okoli 25.000 ljudi. Od 23 enajstmetrovk na jesenskem prvenstvu je bilo osem zastreljenih. Na lestvici strelcev še zmerom vodi Celovčan Emmerich z enajst goli; sledijo Galloš (Rapid) z devetimi in Kovač (GAK) z osmimi zadetki.

Avstrija Celovec — Vienna 3:0 (1:0)

Pred 2500 gledalci je Avstrija na mestnem stadionu v Celovcu izdatno odpravila dunajsko Vienno s 3:0 (1:0), ki je lahko še zadovoljna, da ni morala z igrišča še z večjim porazom, kajti celovški nogometaši so tokrat imeli vso igro dobro v svojih rokah. Na zasneženem igrišču so se Celovčani bolje znašli, bili so bolj homogeno moštvo in to jim je prineslo tudi visoko zmago. V kakšni premoči je bila celovška Avstrija, priča dejstvo, da so Dunajčani imeli le dve priložnosti za zabitje gola, in sicer Wolf v 5. minuti, in Poindl v 51. minuti, drugače pa so igrali čisto podrejeno vlogo. 14 kotov je dovolj zgovoren dokaz, od teh so Avstrijini igralci realizirali dva kota v gole.

Pri zmagovalcih so se odlikovali, zlasti neutrudni Kovačič, Stemberga, Messner in najboljši strelec Emmerich, ki je zabil en gol z glavo; Hiess, Perischa in Poindl pa so bili zaslužni za klub Vienno.

Tekmo je vodil sodnik Schram.

Film „Boter“ žanje velik uspeh

Film »Boter«, ki ga predvaja kino Wulfenia že tretji teden, je posnet po istoimenskem Puzovem romanu »Boter«, doživlja po vsem svetu silno zanimanje.

Film »Boter« obravnava delikatno in nevarno tematiko: italijansko-ameriško mafijo. K uspehu tega filma je mnogo pripomogla učinkovita propaganda, ki je spremljala izid romana Maria Puza »The Godfather«; samo v ZDA so prodali nad devet milijonov izvodov tega romana, in sedaj filma, ki se ponaša s sijajno igro Marlona Branda.

Ob koncu minulega stoletja, ko se je pričelo množično priseljevanje Sicilijancev v Združene države Amerike, se je začela porajati Cosa nostra (Naša zadeva). Cosa nostra, ki naj bi bila v začetku kot »organizacija, ki bo ščitila pravice italijanskih priseljencev«, se je v letih ameriške prohibicije razbohotila v pravo kriminalno organizacijo. Ko pa je predsednik Roosevelt prohibicijo ukinil, je mafija razširila svojo dejavnost na vse konce Amerike in malone zajela vse rentabilne aktivnosti, od igralnic do prostitucije in mamil. Mafijevski poglavarji so s svojimi »familijami« ščitili pridobljena gospodarska področja, njihovi posli pa so nemoteno cveteli tudi po zaslugi znane »molčečnosti« Sicilijancev.

Pisatelj Mario Puzo je v »Botru« združil vse karakteristike slavnih mafijevskih gospodov in ustvaril enega samega idealnega junaka: Dona Vita Corleona in v tem je tudi moč in sugestija njegovega poprečnega romana.

»Boter« opisuje dekadenco Vita Corleona, predstavnika starega sveta in starih metod kriminala. Don Vito Corleone, ki »ščiti pravico rojakov« na območju New Yorka in se uradno ukvarja s prekupčevanjem olja, je priljubljen zaradi številnih »uslug«, ki jih nesebično nudi rojakom v stiski. Imenujejo ga »don« in »boter«, ker nikoli ne odkloni krstnega botrovanja novorojenim Italijanom, ki zagledajo luč sveta v »novem svetu«. Tudi njegovi štirje otroci: Sonny, Fredo, Michael in Connie, so se rodili tam in za njih Don Vito sanja drugačno, mirnejše življenje. Toda usoda je hotela drugače. Po sporu z neko nasprotno »familijo«, ki je botra hotela vplesti v trgovanje z mamili, Don Vito doživi atentat. Čudežno ostane pri življenju, a ne more več aktivno voditi svojih poslov. Medtem je Connie živela mučno zakonsko zvezo z nekim nepridipravom, Fredo, preveč mehak in pujs, je bil odstranjen, moral je v Las Vegas, Sonny pa je tragično preminil v zasedi, ki so mu jo pripravili razdraženi nasprotniki. Vajeti familije Corleone vzame v roke najmlajši, Michael, ki s pomočjo očetovega »svetovalca« Toma Agena razi vse sovražnike družine Corleone, si tako po očetovi smrti avtomatično zagotovi vse pravice in dolžnosti mafijevskega poglavarja.

Za svetovno nogometno prvenstvo

Jugoslavija — Grčija 1:0 (1:0)

Bojazen trenerja Boškova, da jugoslovanski nogometaši ne poznajo dovolj dobro kvalitete grške reprezentance, je bila upravičena. Jugoslovani so sicer dosegli zasluženo zmago, vendar pa je ta tako skromna, da pred sklepnimi spopadi ne vzbuja tolikšnega optimizma, kot ga je remi s Španci v Las Palmasu. Izkazalo se je, da je Irec Bingham res odlično pripravil grške nogometaše in da njegov optimizem ni bil le pesek v oči jugoslovanskim ter moralna podpora njegovim igralcem.

Res, kdor je poslušal po radiu ta dvoboj med grško in jugoslovansko reprezentanco, se mora vprašati, kako je to mogoče, da Jugoslovani, ob tako sijajni premoči, niso mogli doseči višjega rezultata. Skoraj nerazumljiva je nezmožnost in nespretnost napadalcev, da niso mogli večkrat zatresti nasprotnikove mreže. Ni čuda potem, ko rečejo, zlasti Nemci, da je rak rana jugoslovanskih nogometašev, ki sicer briljantno obvladajo žogo, da ne znajo zabijati golov. Kaj bo šele prinesla povratna igra v Grčiji, če že na svojem igrišču Jugoslovani ne znajo realizirati golov? Sicer pa počakajmo na drugo leto, preveč dobrega Jugoslovani ne morejo upati.

VSO NOČ ČAKALI PRED ŽIVALSKIM VRTOM

Blizu 20.000 Japoncev v enem dnevu pride v tokijski živalski vrt, da bi videlo pandamedveda, ki jih je Kitajska podarila Japonski. 300 do 400 policistov brani red in medveda. Več kot 300 Japoncev je vso noč čakalo pred vrati živalskega vrta, ko so medveda prvič pokazali obiskovalcem. Sedaj dovolijo vsakemu obiskovalcu, da si ogleduje medveda poprečno 40 sekund. V tokijskem živalskem vrtu še nikoli ni bilo toliko gneče in toliko razburjenja.

ZA TISKOVNI SKLAD SO DAROVALI:

Anton Okorn, Vinograd	50.–
Marica Hutter, Globasnica	45.–
Peter Hutter, Večna vas	30.–
Apolonija Kuster, Žitara vas	20.–
Janez Roblek, Zg. Kot-Sele	20.–
Klara Golob, Železna Kapla	15.–
Neža Markun, Korte	10.–

VSEM ISKRENA HVALA!

Kot nogometaš na igriščih Koroške

Kot nogometaši Slovenskega atletskega kluba smo bili tudi že lansko leto, ko problem manjšine še ni bil znan tako širokemu krogu občinstva, na tujih igriščih izpostavljeni večjemu ali manjšemu terorju proti Slovencem. Gledalci so nas sprejeli z psovkami „Verbrecher“, „Verräter“, „Partisanen“ i. dr., pa tudi igralci nasprotnih moštev so nas na igrišču neprestano klicali s „Čuš“, ter nam grozili: „Red Daitsch, wail sonst pasirt wos!“ Pri vsem tem je bilo zanimivo, da je prišlo to psovanje v krajih z dvojezičnim prebivalstvom močneje do izraza, kot v „nemških“ krajih. Najslabše so tu odrezali Šmihelčani in Žitrajčani.

Lahko rečemo, da smo letos (kljub tablam) veliko manj čutili o tem terorju, ko igramo v drugi ligi, v čisto nemških krajih (okraj Št. Vid, Celovec). Presenečeni smo bili lansko leto n. pr. v St. Michaelu v Labotski dolini, kjer je našo igro proti domačemu klubu zasledovalo 400 gledalcev. Bali smo se te tekme. Strah je bil zastonj. Niti od gledalcev, niti od igralcev nismo ne enkrat čuli besedo „Čuš“ ali kaj podobnega.

Po igri so nas pogostili z jedjo in pijačo. S tem klubom smo od te tekme naprej navezali prijateljske stike, ki obstojajo še danes.

Podoben primer je bil letos. Igrali smo odločilno tekmo oktobra proti moštvu Launsdorfa (Hochosterwitz). Pričakovali smo najhuje. Doživeli smo izrecno prisrčen sprejem, prijazno publiko in prijazne igralce. Skoraj da smo bili malo žalostni, ko smo jih morali „nabiti“.

Tudi po igri v Glaneggu (okraj Št. Vid) nismo čuli žaljivih besed, nasprotno; tuji igralci in publika, vsi so nam čestitali k odlični igri (11:0).

Ti primeri kažejo, da je prebivalstvo v krajih, kjer ni Slovencev, veliko tolerantnejše kot na dvojezičnem ozemlju. Džo

S tremi legionarji na Malto

Avstrijski zvezni nogometni trener Leopold Stastny je v nedeljo objavil 16-članski kader za kvalifikacijsko tekmo za svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Münchnu. Kot je znano, bo tekma v soboto, 25. novembra, na Malti z ustrezno malteško reprezentanco: Rudi Horvath je poškodovan, Franz Hasil ne dobi dovoljenja od nizozemskega kluba Feyenoorda, prav tako ne bo prišel Willy Kreuz. Novi igralci, ki so manjkali pri igri z Madžarsko: Sturmberger, Demantke in Hof. Igralci, ki nastopajo za klube v Zvezni republiki Nemčiji, kot Schmiedradner, Hickersberger in Parits, bodo igrali v avstrijski reprezentanci.

Stastny je imenoval tele igralce: Stachovitza, Harreitherja, Demantkeja, Sturmbergerja, Eigenstillerja, Pumma, Stareka, Hofa, Hattenbergerja, Galloša, Jaro, Schmidradnerja, Hickersbergerja in Paritsa.

Zadnja pravda

Spisal J. S. Baar, iz češčine prevedel V. Hybášek 28

Tudi gledala sta trdo — posebno pa sta govorila ostro, kakor bi bila samo strjeno sovraštvo, nasičeno z jezo. Od domačih jima ni nihče posodil niti groša, pa tudi v mestu so jima najbrž delali oderuhi že težave; povišavali so svoje zahteve, zahtevali poroštva, vknjiževali svoje terjatve; zaradi vsega tega je rastla razdraženost bratov. Čas je potekel, treba je bilo plačati obresti, davki so opominjali, šolnine še niso odšteli... Nič več za vrčkom, nič več pri pivu in nič več pri „drevescu“, ampak le v žganjarni pri frakeljčku sedi Martin s Kminkom sam. Zmerno srka žganje, a nezmerno govori in zmerja. Zmerja župana, občinske svetovalce in ves odbor, kako slabo gospodarijo, samo doklade predpisujejo, višajo izdatke, sami si pa polnijo žepe. Pa jim bo že pokazal on — Martin, revizijo bo poklical nadnje, kontrolor bo prišel v Klenči in pogledal tem spletkarjem na prste...

V Domažlicah sedi „pri zlati ščuki“ Adam in je zelo dobre volje. V roki ima neki list, pije, udari ob mizo in pravi z gromovitim glasom: „Ta-le časopis govori resnico: uradniki, učitelji, duhovniki, odvetniki — vsi skupaj so drhal! Pocrkali bi od lakote, ko bi nas ne bilo. Mi jih vse živimo, za vse garamo. Doktorji, notarji, advokati — sami tatovi so, samo denar vleči iz žepa — to znajo.“

„Molči no, sam si kriv; ne pravdaj se, pa boš imel mir!“ ga je nekdo zavrnil.

„Kaj še, prav ima!“ so soglašali drugi.

Martin je že davno pozabil na svoj pogovor s Kminkom, tudi Adam se ni več spominjal svojega modrovanja „pri ščuki“, toda pri glavarstvu so jima čudovito osvežili spomin. Skoro dobesedno so vedeli, kaj je govoril Martin, kaj Adam, in ravnali so z njima nekako preveč ostro, vse drugače kakor pri sodišču. Glavar je razlagal Martinu o samoupravi, o razžaljenju uradov, in teden dni pozneje zopet Adamu o ščuvanju, podpihovanju k uporu, hujskanju proti posameznim osebam ali celim stanovom, proti uradom in državni oblasti — skratka: tisoč goldinarjev kazni ali eno leto temnice stane tako počenjanje. Adam se je prestrašil in razveselil obenem. Kazni se je ustrašil in je rekel: „Jezus, Marija! Gospod glavar, saj nisem mislil nič hudega, samo pivo je govorilo iz mene.“

„Dajte torej v časopise preklic, prvič Vam odpustimo,“ se je dal omehčati glavar in je takoj narekoval pisarju preklic. Adam je podpisal in dal desetak za „javen preklic“. Rad ga je plačal in si mislil: „To je stokrat vredno! — Čakaj, Martinek, samo da vem, da se lahko toži tudi pri glavarstvu! Nadrobimo ti juho, da boš pljuval!“

In sedaj je gonil brata ne le k sodišču, marveč tudi na glavarstvo. Ovajala sta se orožnikom, vohunila drug o drugem, sumničila se in odvetniki vlagajo zopet nove tožbe pri okrajnem sodišču...

Sveta Marjeta meče srp v žito — pa na Hodskem ne, tam šele sveta Ana in sveti Jakob naznanita žitno žetev. Ali „bogatinovo dekle in reveževo žito — to dvoje je najprej zrelo.“ Resničen je ta pregovor. Za Kodrnačevo hčer, ki je edinka in ima oče ne le posestvo, ampak tudi denarja kot črepinj, so se trgali ženini, ko je bilo dekliču komaj šestnajst let, in z osemnajstimi se je že možila.

Enako z reveževim žitom. Ni mogoče čakati, da dozori. „Porazila že žanjeta,“ se smejejo drugi gospodarji, pa ne bi se smejali, ko bi tičali v njuni koži. Revščina žene Martina na njivo. V skednju ni niti stebla slame, da bi mogel kakor drugi v nedeljo popoldne po blagoslovu vplesti do zaloge kakšen mandelj povresel za ječmen in oves.

Treba je torej iti s srpom ali koso pred časom na polje. Žito je seveda še vedno „pri moči“, pa izložilo se bo v skednju pod streho in tam dozori — omlatijo ga in takoj bo konec revščine. Sicer je pa najbolje naravnost z voza na pod (na Češkem nimajo kozolcev; žito sušijo kar na polju) — zrno najlepše leti iz klasja. In tako se s prvim vozom oglašajo tudi že cepci. Žalostno se razlega njihova troglasna pesem. Martin mlati z Manco, in študent, ki ima počitnice, pomaga.

Pomanjkanje je gnalo tudi Adama na polje in na pod k cepcu. Omlačeno žito bi moral dati v kaščo, da postane zrno kleno; no, pa naj se posuši v mlinu — saj ga itak ne bo mlinar takoj zmlel; in že prvi mernik mlačve pelje Adam na samokolnici v mlin. Ne bi ga peljal, ko bi ga ne silila revščina. Toda že cel mesec jedo „kupljen“ pekov kruh; na upanje ga jedo; kakor goba je, všeč je ustom, toda ne nasiti — in zaželi si človek domačega.

Mlinarjev oče razveže vrečo, zajame pest žita, iz roke v roko ga presuje, poduha, pregrizne zrno pa godrnja: „Te ga ne morem mleti, polovica vam bo ostala na kamnih

MARK TWAIN:

Moja ura

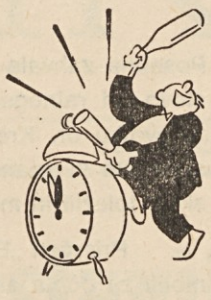

Moja krasna nova ura je tekla osemnajst mesecev brez najmanjšega zaostajanja ali prehitevanja. Pričenjal sem verjeti v njeno nezmotljivost pri oceni dnevnega časa in se prepričeval o neumrljivosti njene anatomije.

Toda nazadnje mi je nekega večera po nerodnosti padla na tla. Vsled tega sem si delal skrbi, prepričan o tem, da je takšna nerodnost zanesljiv predznak bližajoče se katastrofe. Počasi pa sem se otresel teh skrbi, naravnal sem uro kar po posluhu in mojih strahov in popadkov praznoverja je bilo brž konec.

Naslednjega dne sem stopil do velike dragulljarne in prosil, naj mi uro naravnajo natančno po krajevnem času. Šef mi je lastnoročno vzel uro in jo pričel naravnavati. Nato je menil:

„Štiri minute vam zaostaja. Regulator bo treba pomakniti naprej."

„Skušal sem ga ustaviti, skušal sem mu dopovedati, da ura brezhibno kaže najtočnejši čas, toda vse je bilo bob ob steno. Nesrečno teslo si je vteplo v glavo, da ura za štiri minute zaostaja in da mora pomakniti regulator za malenkost naprej. In tako se je zgodilo: medtem ko sem v smrtnem strahu skakal okoli njega in ga rotil, ne, vi ne oskruni ure, je hladnokrvno sadistično zagrešil sramotno dejanje.

Odtlej je moja ura pričela prehitevati. Prehitevala je iz dneva v dan bolj; v teku enega tedna je drvela z mrzlično naglico in njen pulz je narastel na sto petdeset v senci. Ob koncu drugega tedna je pustila daleč za seboj vse mestne ure in bila že nekaj več kot trinajst dni pred koledarskim časom. Bila je že v novembrskem razpoloženju in obetala sneg, medtem ko je bilo po drevju še videti oktobrsko listje, ki še ni odpadlo.

S tako uničujočim tempom me je približevala dnevu, ko bi moral plačati najemnino in ostale račune, da tega nisem mogel več prenašati. Nesel sem jo k urarju, da mi jo naravna. Vprašal me je, če je bila že kdaj v popravilu. Povedal sem mu ne brez ponosa, da je moja ura doslej shajala brej vsakršnih urarskih posegov v njeno drobovje. V njegovih očeh je zablisnilo pristno zločinsko veselje, hlastno je odprl uro, si nataknil pred oko majhno kukalo ter se zamaknil v njen mehanizem. Ugotovil je, da je uro treba namazati, očistiti in jo seveda regulirati ter da naj se oglasim čez teden dni.

Po končanem čiščenju, mazanju in reguliranju je ura pričela tako nesramno zaostajati, da je bilo njeno tiktakanje slišati kakor mrtvaško potrkavanje. Vlaki so mi pričeli uhajati, zamujal sem vse sestanke in pogosto sem ostal brez kosila in večerje. Polagoma sem zdrknil nazaj na včeraj, na predvčeraj, nato na pretekli teden; sam ne vem, kdaj se me je lotila grozna misel, da sam samcat tavam štirinajst dni za časom in se mi svet čedalje bolj odmika. V sebi sem odkril pritajen nagon, da bi se pobratil z mumijo v muzeju in z njo pokramljal o vsakdanjih tegobah. Potem sem se odločil in znova odšel k urarju. Ta je uro razstavil na prafaktorje, jaz pa sem čakal na diagnozo, ki se je glasila: zatečeno ohišje. To se bo dalo zreducirati na normalne dimenzije v treh dneh. Po tej operaciji je ura v povprečju kazala točen čas, a to je bila tudi vsa korist popravila. Pol dneva je tekla, kakor da so ji za petami vsi hudiči, zraven pa tako neznosno bevskala, prhala, žvižgala, kihala in krulila, da od trušča nisem slišal lastnih misli. Dokler ji ni pošla sapa, je ni bilo ure v vesoljni deželi, ki bi se lahko pomerila z njo. Toda ostanek dneva je njen tempo pričel pojemati in pešati, dokler je nazadnje niso dohitele vse ure, ki so bile poprej ostale daleč zadaj. Po štiriindvajsetih urah je ravno o pravem času pokazala toliko kakor vse ostale ure. V povprečju je torej kazala točen čas in nihče ni mogel govoriti, da stori kaj več ali kaj manj kakor svojo dolžnost.

Toda zgolj pravilno povprečje je za uro premajhna krepost, zato sem jo odnesel še k enemu urarju. Ta je ugotovil, da je počil kraljevski vijak. Rekel sem, da me veseli, da ni kaj hujšega, toda po pravici povedano, še danes nimam pojma o tem, kaj bi naj bil kraljevski vijak; seveda pa se pred tujcem nisem smel pokazati kot popolni nevednež. Popravil je kraljevski vijak, toda kar je s tem ura na eni strani pridobila, je po drugi izgubila. Nekaj časa je divjala, pa spet nekaj časa mirovala, nato pa na vsem lepem spet zbezljala; to se je ponavljalo v nedogled. Nihče ne bi mogel napovedati, kdaj si bo izbrala dirko in kdaj počitek, to je bilo prepuščeno njeni muhavosti. Kadar je iz mirovanja prešla v svoj nori tek, je vselej sunila nazaj kakor stara mušketa.

Nekaj časa sem trpel in si drgnil zateklo mesto na prsih pod žepom, kjer sem nosil uro, nato pa sem obupal in poiskal novega urarja. Razstavil jo je na najmanjše dele in nato razkosano podrtijo neumorno sukal in prevračal pod svojim kukalom; ugotovil je, da je nekaj narobe z lasno vzmetjo. Popravil je okvaro in uro znova navil.

Sedaj je ura delala brezhibno, le vsakič deset minut pred deseto sta se oba kazalca sprijela kakor kraka škarij in od tistega trenutka naprej potovala skupaj v bratskem objemu. Celo najpametnejšemu človeku na svetu bi se prej zmešalo, preden bi ugotovil, koliko kažeta združena kazalca, nato sem se odločil še za eno popravilo.

To pot je mojster odkril, da se je ukrivil kristal in da glavna vzmet ni čisto ravna. Omenil je tudi, da je treba nekatere dele ojačati nekako tako, kakor se ojača obrabljeni podplat čevlja. Naredil je vse, kar se mu je zdelo potrebno, nakar je moja ura postala vzor med vrstnicami. Imela je samo eno majčkeno hibo: potem ko je kakih osem ur mirno tekla, je naenkrat v njeni notranjosti nekaj ponorelo in pričelo brenčati kakor čebela, kazalca pa sta pričela dirjati po številčnici s takšno blazno naglico, da sploh ni bilo mogoče razločiti posameznih kazalcev, ampak je bilo vse skupaj še najbolj podobno delikatno spredeni pajčevini. V bore sedmih minutah je tako pustila za seboj celih štiriindvajset ur, nakar je s krepkim treskom obstala.

S težkim srcem sem obiskal še enega urarja in mu ves čas, ko se je ubadal z uro, gledal pod prste, nato pa sem se zbral in se pripravil za strogo navzkrižno izpraševanje, ker se mi je stvar zazdela le preveč sumljiva. Ura me je pri nakupu stala sto dolarjev, za razna popravila pa sem zmetal že skoraj tisoč dolarjev. Ko sem tako čakal in opazoval, sem v urarju nenadoma prepoznal starega znanca z reke, ladijskega strojnika iz starih časov, ki vrh vsega ni bil niti kaj prida vešč svoje stroke. Skrbno je preštudiral vse dele, kakor tudi vsi njegovi predhodniki, in potem z enako samozavestjo povedal svojo razsodbo:

„Preveč pare ima; treba bo s francoskim ključem popustiti varnostni ventil."

Pri priči sem mu primazal krepko klofuto, mu vzel uro in ves razburjen odšel.

Moj stric William — sedaj je revež že med rajnimi — je imel navado reči, da je dober konj le toliko časa dober, dokler enkrat ne zbezlja, in da je dobra ura samo toliko časa dobra, dokler je ne dobe v roke urarji. In vendno se je vpraševal, kam neki so se prekvalificirali vsi propadli kotlarji, puškarji, čevljarji, strojniki in kovači. Toda prekmalu je umrl, da bi mu kdo mogel postreči s pravim odgovorom.

Napisati moram

VROČE SOLZE
POLZIJO PO LICU,
PRED MENOJ PAPIRJA ČIST
JE LIST,
V TRESOČIH ROKAH
DRŽIM PERO...

NAPISATI TI MORAM NEKAJ,
NEKAJ,
S ČIMER BI TI DOKAZALA,
DA MI NI NIČ VEČ ZATE...

A NE MOREM,
NE MOREM,
SAJ ŽE TAKO PREVEČ TRPIM,
KER TE LJUBIM...

Vesna

Ljudska modrost

- Želva živi dolgo časa zato, ker nikoli ne hiti.
- Če je odeja prekratka, zmeraj nekaj ven gleda.
- Tudi otrok je človek, čeprav je še novinec.
- Vztrajnost je dobra, trma pa ne.
- Na svetu niso samo pogumni pisatelji, ampak tudi pogumni bralci.
- Ljubezen ni slepa, kakor mislimo, ampak je daljnovidna: slabo vidi, kar je blizu, toda izvrstno vidi, kar je daleč.
- Ljubezen je samo ena, le njenih kopij je na tisoče.
- Lahko pozabljamo svoje napake, če zanje razen nas nihče ne vé.

Bila sta srečna

Toplo pomladno sonce. Le rahel vetrič je vel preko njiv. Tu pa tam je ležala še kakšna krpa snega... Minka je z lahnim korakom stopila po stezi. Za svojo sobo si je hotela natrgati prve zvončke. S poljske steze je stopila v gozd.

Kakor bi z neba padel, je pred njo stal Janko. Minko je oblila rdečica. Vse raje bi srečala koga drugega kot njega. Vedno ji je nagajal in jo spravljal v zadrego.

„Dober dan!"

Janko je odzdravil in rekel: „Pa se me nisi prestrašila?"

„Le zakaj?" je še bolj pordela Minka. Ni ji šlo v račun, zakaj je morala prav danes po zvončke. Janko je kar naprej nekaj besedičil, ko sta stopala po stezi. Minka ga ni poslušala. Ko je zagledala zvončke, se je sklonila in jih trgala. Janko se je ustavil ob njej. Položil je roko na njeno ramo. Sunkovito je vstala, toda Janko jo je že prijel za ramena in jo začel poljubljati. Minka ga je hotela pahniti stran, toda držal jo je močno in bilo je vse zaman. Tedaj ga je Minka močno udarila po licu. Janko se je opotekel.

Mirno je pobrala zvončke in odšla. Po licu so ji tekle solze. Janko pa je nepremično stal in zrl za njo. Zdelo se mu je, da je poteptal nekaj čistega, lepega. Hudo mu je bilo. Potem se je tudi on odpravil naprej po poti.

Ko je prišla Minka domov, je bila spet tista nasmejana in pridna Minka.

„Zakaj pa imaš tako malo zvončkov?" se je začudila mama.

„Ni se mi jih ljubilo več brati," se je zlagala. Hitro je odšla v svojo sobo, da bi skrila solze, ki so ji spet jele teči po licu. Zvončke je dala v vazo in sedla na rob postelje. Iz omarice je vzela debel, v usnje vezan zvezek. To je njen dnevnik. Vse mu zaupa, tudi ta dogodek. Vzela je pero in pisala.

Tedaj pa je v sobo privihrala sestra: „Pridi že vendar dol! Večerjo je treba skuhati!"

„Takoj, takoj," odvrne Minka.

Sonce je pošiljalo še zadnje žarke, ko se

(Nadaljevanje na 8. strani)

saj se še vse vleče, napol je še surovo. Namesto vas moram vse stresti, preobrniti in sušiti."

Pa vkljub temu priteče od Zgornjih vsak dan otrok — Dodlička, Adamek ali pa Janezek — včasih se prikobaca celo mala, šestletna Ančka vprašat: „Mama je vprašala, če ste že zmleli za nas?" ali pa: „Kdaj lahko prinesemo mlet? Kdaj pridemo mlet?" — Pri nas hodijo namreč moški in dostikrat tudi ženske same mlet; mlinar bi ne mogel spati, ker nima pomočnika, in zato dovoljuje, da si kmetje sami meljejo ponoči svoje žito.

„Pa naj pride," se jezi mlinar, do grla sit neprestanega vpraševanja, in suši v naglici žito na rjuhah, na soncu.

Tako sili pomanjkanje celo žito, da mora hitreje dozoreti. Dobro je le to, da je popravila pomlad, kar je zagrešila zima. Prišlo je pomladno deževje in obilno. Viri so se zopet napili, usmiljeni gozd je izpustil iz ujetništva izvirke in potočke, oba Porazilova vodnjaka sta se napolnila z vodo; mlini in žaga ob potoku ropotajo podnevi in ponoči.

Medtem je napočil pravi čas žetve. Po njivicah se beli požeto žito, uravnano v redice ali pa pokonci; tu in tam vidiš črn košček žitnega strnišča, zoranega za repo. Srpan pri nas ni rožnik. Rožnik je vesel, veliki srpan je truden. V srpanu te mine smeh, križ te boli, vse te boli od dela — in nikamor se ti ne ljubi v nedeljo po prašni cesti na izprehod. Tudi grlo je suho in glava je, kakor bi pozabila vse pesmi. Sonce je izsušilo in izsesalo vse razigrano veselje, utrujeno telo hrepeni po počitku. Najhuje v tej vročini je hodskim glavam. V kučmah ali v težkih klobukih kosijo in žanjejo moški, za njimi pobirajo in vežejo snope ženske; žene so zavile svoje glave v črne rute, ki so na tilniku zavezane v trd vozel. Ah, kakšna olajšava v nedeljo popoldne, ko razvežejo rute, potegnejo težek koščen glavnik iz kit in spuste razpletene lase po hrbtu in stresejo z glavo, da se razdele v kite, sedejo na prag v senco, nastavijo glavo vetriču, ki hladi in se poigrava z lasmi. Potem jo naslonijo na materino ali hčerkino naročje in si jo dajo preiskati. Ne, glave naših deklet in žena niso ušive, ampak izmučene in razbolene. Prava dobrota je zanje, če drobni prstki brodijo po bujnih laseh, jih uredijo, popraskajo kožo. — To pa zaradi nekake masaže in obenem zaradi snage.

Na pragu pri Zgornjih Porazilovih sedi Dodla in „preiskuje" najprej otroške glavice. Vesela je, da ne najdejo na njih niti najmanjše krastice. Koliko pretrpe drugi otroci z bolno glavo! Čudi se, da imajo vsi fantje po njej plavkaste lase in dekleta po očetu kostanjeve. Z veseljem jemlje v roko kito najstarejše hčerke Dodličke in se čudi njeni teži, bogastvu, lesku in dolžini. Potem pa tudi sama sede in prosi: „Sedaj pa ti meni, Dodlička!" In že je snela ruto. Krasni plavkasti lasje so se zalesketali kot svila, da ni mogla hčerka zatajiti začudenja.

„Oh, mama, kako imate lepe lase!"

V tem trenutku so se odprla vrata in žid-lasuljar je potisnil notri svojo kodrasto glavo. Oči so se mu zasvetile in kar cmoknil je, ko je zagledal razoglavo gospodinjo.

„Mati, vi imate lase, da bi moral takih iskati daleč naokrog. — Ali bi jih prodali?" je vprašal hitro.

Dodla je prepadla. Zardela je, ker jo tuj človek tako vidi; hitro je zvila lase v svitek in si privezala ruto.

„Ne, Poldek, ne prodam, ker nisem kupila," se je smehljala zopet mirna, pa tudi vesela, da jo je občudoval in hvalil.

„Škoda," je vzdihnil Poldek in odšel. Vedel je, da danes ne bo kupil nikjer. Zdaj samo ogleduje blago; stopiti mora v sobo tiho ko tat, presenetiti ženske in z bistrim pogledom hitro oceniti dolžino in barvo las ter si zapomniti, kar je videl...

„Ta bi jemal," se je smehljala hčerka, vnovič razvezala vozel las in zložila ruto. „Toda, mama, novo ruto bi rabili vi in jaz; glejte, kako sta rjavi in od sonca obledeli."

„Res, res," pritrdi mati.

„Rada bi imela tako s cveti v vogalih."

„Ljuba moja, taka je draga, dva goldinarja stane."

„Moj Bog, moj Bog, to je revščina! Poštene podveze nimam, med dekleta ne morem iti, živim kakor v samostanu, samo delati moram! Verjemite, bolje bi mi bilo, ko bi šla stran, v službo," je tožila deklica in njene besede so zvenele žalostno, mehko, kot bi bile nasičene in napojene s solzami.

„Ti dekle, ti," se je razjezila mati, „ali te ni sram očitati? Ali se mar meni godi bolje kakor tebi, ali mar jaz samo sedim in se lepšam? Kupujem li gizdalinsko blago — kaj? Veš, da ne morem niti v cerkev več med ljudi; pa si pomagaj, s cmerjenjem ne boš opravila nič, potrpeti moramo; počakaj, po žetvi ti kupim ruto, če ti je že zanjo toliko, ako ostane atu kak groš."

Dodlička preiskuje dalje materino glavo in molči ko grob; žal ji je, da ji je kaj očitala, boža jo zato po laseh, za ušesi jo šegeta, lase ji preklada s tilnika na čelo: in matere — glej, se oprijemlje zaspanec, sladka popoldanska dremota. Trepalnice lezejo počasi skupaj, glava pade v hčerino naročje — in žena je zaspala...

(Dalje prihodnjič)

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 26. novembra: 07.10—07.40 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 27. novembra: 13.45—14.30 Informacije — Narodnozabavna glasba — Iz popotne torbe (V. Zaletel: Indija). — TOREK, 28. novembra: 09.30—10.00 Za vsakega nekaj — 13.45—14.30 Informacije — Šport od tu in tam — Otroci, poslušajte! — SREDA, 29. novembra: 13.45—14.30 Informacije — Iz koroške literarne delavnice — (L. Detela: Religiozna lirika Mirka Izopa — Za našo knjižno polico. — ČETRTEK, 30. novembra: 13.45—14.30 Informacije — Žena, družina, dom. — PETEK, 1. decembra: 13.45—14.30 Informacije — Kar po domače. — SOBOTA, 2. decembra: 09.00—10.00 Rubrika za jugoslovanske delavce v Avstriji — Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

LJUBLJANSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 25. XI.: 9.35 TV v šoli — 16.30 Košarka Beograd : Jugoplastika — 18.05 Obzornik — 18.20 Gospod Piper — barvni film — 18.50 Burleska — 19.15 Humoristična oddaja — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Senka in jaz — zabavno glasbena oddaja — 21.20 Na poti k zvezdam — 21.45 Medicinski center — 22.35 TV kažipot — 22.55 Poročila.

NEDELJA, 26. novembra: 9.05 Po domače s koroškim oktetom — 9.45 Proslava ob 30-letnici Avnoja — prenos iz Bihača — 11.00 Kmetijska oddaja — 11.45 Mozaik — 11.50 Otroška matineja: Vitez Vihar, vsi vlaki sveta — 12.40 Poročila — 12.45 Mestece Peyton — 13.35 TV kažipot — Nedeljsko popoldne — 18.15 Poročila — 18.20 Dvanajst stolov — barvni film — 19.40 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Mojstri — humoristična oddaja — 21.15 Stih in pesem — 21.30 Športni pregled — 22.00 Poročila.

PONEDELJEK, 27. novembra: 0.05 Odprta univerza — 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 10.45 Nemščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.40 Angleščina — ponovitev — 15.55 Nemščina — ponovitev — 16.10 Francoščina — 16.45 Madžarski TV pregled — 17.50 Gori, doli, naokoli: Voda — barvna oddaja — 18.30 Kremenčkovi — serijski barvni film — 18.55 Mozaik — 19.00 Maksimeter — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Mala antologija jugoslovanske TV drame: G. Mihič: Gospod Tjulenj — drama — 21.35 Diagonale — 22.15 Poročila.

TOREK, 28. novembra: 9.35 TV v šoli — 10.40 Ruščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 TV v šoli — ponovitev — 15.35 Ruščina — ponovitev — 15.55 TV vrtec — 16.10 Angleščina — 17.15 Madžarski TV pregled — 17.50 Vrtiljak ugank — 18.05 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Zbor glasbene matice iz Ljubljane — 19.00 Mozaik — 19.05 Regionalna arhitektura: Alpska hiša — 19.25 Tehnika upravljanja — 20.00 TV dnevnik — 20.30 Film iz serije Vos — 22.10 Zapoj srce partizansko — 22.35 Poročila — 22.40 Boks: Polfinale prvakov — posnetek.

SREDA, 29. novembra: 9.00 Čestitka — 9.05 Risanka ali lutkovni film — 9.20 S. Novakovič: Čas konj — otroški spored — 10.10 Radost Evrope — barvna oddaja — 11.10 Rezerviran čas — 11,40 Promenadni koncert — 12.25 Poročila — 15.25 Vitez Vihar — 15.50 Poročila — 15.55 mozaik — 16.00 Boks — finale prvakov — 18.15 Desant na Drvar — celovečerni film — 20.00 TV dnevnik —20.30 Z. Sintič: Korito ponikalnice — TV drama — 21.40 Jugoslavija v partizanski pesmi — 22.40 Poročila.

ČETRTEK, 30. novembra: 10.05 Poročila — 10.10 Folklora — 10.40 Radost Evrope — barvna oddaja — 11.40 Beograjski amaterski zbori — 13.10 Recital poezije — 14.45 Vsi vlaki sveta — serijski film — 15.10 Mestece Peyton — 16.00 Vsi vemo vse (Pionirski TV kviz) — 16.55 Titovi mornarji — oddaja TV Zagreb — 17.40 Poročila 17.45 — Še enkrat v Münchnu — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Četrtkovi razgledi: Tone Čufar — 21.40 G. Eliott: Mlin na reki Floss — 4. oddaja — 22.30 W. Egk: Joan von Zarissa — baletna oddaja — 23.15 Poročila.

PETEK, 1. decembra: 9.30 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 14.40 TV v šoli — ponovitev — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski TV pregled — 17.40 Veseli Tobogan: Pobrežje po Mariboru — 18.10 Obzornik — 18.25 Namizni tenis — oddaja iz cikla Rekreacija — 18.35 Ekonomsko izrazoslovje: Narodna banka Jugoslavija — 18.40 Praški madrigalisti — 19.00 Mozaik — 19.05 Titovi delavci — reportaža TV Zagreb — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Reportaža — 20.40 Jesensko listje — celovečerni film — 22.15 Sedem morij — barvna serija — 23.05 Poročila.

SOBOTA, 2. decembra: 9.35 TV v šoli — 16.30 Državno košarsko prvenstvo — 18.00 Obzornik — 18.15 Gospod Piper — barvni film — 19.10 Mozaik — 19.15 Humoristična oddaja — 19.45 Filmska burleska — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Večer z Mojmirom Sepetom, njegovimi gosti in porlom — 21.35 Na poti k zvezdam — barvna oddaja — 22.00 Medicinski center — serijski barvni film — 22.50 TV kažipot — 23.10 Poročila.

Azijci v Afriki in rasizem

(Nadaljevanje s 5. strani)

črne vsaj živeti. Toda že dolgo se v nekaterih sosednjih državah pripravljajo gverilci in bodoči voditelji, in ko bo enkrat zavladal črni rasizem, bo najbrž še veliko hujši in tudi krivičnejši. Afriko bi rešilo le to, da vse rase in plemena zažive v globokem krščanstvu, v bratski ljubezni in pravičnosti. Bo kdaj do tega prišlo, česar niti v Evropi ni?

Spomnil sem se, da sem tudi jaz bil malo kriviče: indijskim dekličem sem obljubil, da jim bom poslal fotografije. Toliko časa sem odlašal, da je sedaj prepozno. Brez slike, ki kaže prijateljice v cvetju mladosti in v kraju njihove mladosti, so morale v tuji svet: Saroj, Rehka in Dina Dhorajiwala, sestrične Bhavna, Mina in Mrudula Dhorajiwala in Murly Ianghoi. Želim vam, da bi s svojimi družinami in 80.000 izgnanimi rojaki našle v tujem svetu dobre ljudi in boljšo domovino!

PRIJATELJEM CERKVENE GLASBE!

Ob priliki „dneva cerkvene glasbe" v zvezi s praznikom sv. Cecilije bo stolni cerkveni zbor skupaj s solisti in orkestrom celovškega mestnega gledališča izvajal pri slovesni sv. maši v stolnici v Celovcu v nedeljo, 26. novembra 1972, ob 6. uri zvečer:

Joseph Haydn

VELIKA MAŠA V B-DURU

(„Theresien-Messe")

Kdor se zanima za lepo klasično cerkveno glasbo in petje, bo odhajal iz cerkve poln glasbenih užitkov, ki jih le malokdaj more slišati.

KMETJE POZOR!

Vsakovrstne kmetijske stroje
(Pöttinger, EPPLE, Reform, Kirchner, KMF, Regent, Feldherr, Hatzenbichler itd.) **kupite sedaj**

z zimskim popustom in
1 leto brez obresti

pri tvrdki

Adolf in Katarina

Krivograd

9143 Šmihel pri Pliberku
Telefon 0 42 35 - 34 1 97

Ročna dela za Božič: predloge za gobelinske slike, blazinice in preproge — vse za vezenje ter volno, volno, volno: WOLLBAR, nasproti Kapucinske cerkve, KLAGENFURT—CELOVEC.

Zahvala

Prisrčna zahvala vsem, ki so se udeležili pogreba mojega dragega očeta

Jožefa Piskernika

pd. Košnika v Lobniku

Posebna zahvala velja g. prelatu Alešu Zechnerju za pogrebne obrede in slovo od rajnega, domačemu g. župniku in g. kaplanu, gg. duhovnikom, zdravniku dr. Kreulitschu za dolgoletno zdravljenje, pevcem, pogrebcem, sosedom in znancem in vsem, ki so mojega očeta v njegovi bolezni obiskali, tolažili in mu v težkih trenutkih pomagali.

Prisrčen „Bog plačaj" vsem, ki so darovali za maše in v dober namen, molili za očeta ali mu izročili cvetlice v zadnji pozdrav.

Uršula Piskernik

Ljudsko štetje 1971

Ker sem brala v časopisu, da bi nas spet radi šteli, mi ne da miru, da povem, kako je tisti komisar leta 1971, ki je pri nas štel, naše otroke ujel z družinami vred, katerih je dvanajst.

Ko je vprašal po občevalnem jeziku, sem mu rekla: „Slowenisch-Deutsch". Nato je odgovoril: „To ne gre, to ali ono. „Nato sem mu odgovorila: „Potem pač „slovensko". Tega ni takoj zapisal in je rekel: „Man kann da drinnen anders fühlen", in je pokazal na prsi. Jaz pa sem mu rekla: „Recite, da ste Italijan." „Tega ne morem reči," je odvrnil. „No, vidite," sem mu rekla, „mi se tudi ne moremo lagati. Vsa čast tistemu, ki svoj materni jezik obdrži, tisti pa, ki ga zataji, ima slab značaj. Saj pri nobenem narodu ne najdeš človeka, da bi svoj materni jezik zatajil: ne pri Francozih, ne pri Italijanih, ne pri Angležih in ne pri nobenem drugem narodu, samo tu je toliko slabičev." Na vse to mi ni mogel dati odgovora. Sedaj vam moram še nekaj povedati: V nekem hotelu, tu pri nas v okolici je bil na počitnicah neki Nemec iz Berlina, neki univerzitetni profesor. Nekega dne je stopil med kuhinjska vrata, ko so se dekleta ravno pogovarjala. Le-ta pa jim je dejal: **‚Behaltet eure Muttersprache und euren Glauben.'** Hut ab vo diesem deutschen Professor und eine tiefe Verbeugung. Števni komisar je nato odvrnil: **„Der hat gut gesprochen."** Sedaj vam hočem pa še nekaj povedati: **Naš stari oče so nam večkrat pravili, ko so imeli v svoji občini neko funkcijo, ter so morali nekoč na sodnijo v Rožek; tja je prišel še nek drugi moški iz sosednjega kraja. In ko je prišel le-ta na vrsto, je rekel sodniku: „Herr Richter, ich bin deutsch gesinnt."** Sodnik pa je odvrnil: **„Sie sind deutsch gesinnt, aber sie sind trotzdem ein Slowene."** Od sramu je zardel, ko kuhan rak. Moj oče je tedaj rekel: **„Takrat sem se še bolj zavedel, da ostani to, kar si v resnici." Števni komisar pa mi na to ni mogel dati nobenega odgovora.**

Potem je odšel k našim otrokom in se jim kar naprej lagal, da so pustili tako napisati kakor je on hotel, in sedaj bi pa nas spet radi šteli po zadnjem ljudskem štetju.

Še nekaj, neka ženska mi je pravila, da je občina izdala nalog, da mora sedaj vsak podpisati za ljudsko glasovanje, ker tako zahteva HD. Če nekdo ne podpiše, bo kaznovan. Tej ženski sem rekla: „Vendar ne verjemi, to je sama laž." In ženska je še dodala: „Podpisati moraš v tiskani pisavi." Jaz ne bom podpisala. Tako hujskanje in take laži! Na žalost. **Bodite trdni in ne obupavajte! Prišel bo dan, ko prepir iz sveta bo pregnan, ne vrag, le sosed bo mejak!**

Baško jezerc

Krščanska kulturna zveza in Katoliška mladina vabita vse kulturne delavce na

organizacijski tečaj

ki bo v nedeljo, 26. novembra 1972, ob 9. uri v „Domu prosvete" v Tinjah. Zaključek tečaja ob 17. uri.

Mnogi se lansko leto niso mogli udeležiti podobnega tečaja.

Ker pa je snov tega tečaja za vsako organizirano kulturno delo važna, so tudi letos vabljeni vsi društveniki in kulturni delavci, ki se hočejo izpopolniti za svoje prosvetno delo pri mladini, oziroma društvih.

Predavatelji:

g. Ivan Matko:
„Poslovanje v organizaciji"

g. Nužej Tolmajer, tajnik KKZ:
„Kako naj organiziramo naše prireditve"

g. Lovro Kaselj, predsednik KKZ:
„O pogojih za dobrega govornika"

Na podlagi tega tečaja, ki bo nudil konkretne napotke in pripomočke, bo Katoliška mladina razpisala

GOVORNIŠKO TEKMOVANJE MLADIH, ki bo 11. marca 1973, ob 14. uri v Tinjah.

Bila sta srečna

(Nadaljevanje s 7. strani)

je Janko vračal iz gozda. Sklenil je, da se opraviči Minki, a ni vedel kako. Če bi jo kje srečal in jo nagovoril, ga najbrž ne bi hotela poslušati. Odločil se je, da ji piše.

Čez dva dni je izročil pismonoša Minki pismo. „No vidiš, ni te pozabil," se je pošalil le-ta in odšel.

„Kdo ti je pisal?"

„Ne vem, morda prijateljica?" odvrne Minka in odide v sobo. Pismo pa sploh ni bilo od prijateljice, temveč od Janka.

„Draga Minka! Oprosti mi za tisti dan. Oprosti, kajti ob tebi sem izgubil razsodnost nad samim seboj. Zelo mi je hudo in zato te prosim, če si mi oprostila, da prideš jutri spet po zvončke. — Janko!"

Minka je zmečkala pismo in ga vrgla v koš. Čez nekaj časa pa ga je spet pobrala, ga poravnala in prebrala.

Drugi dan je Minka stopala po stezi kot pred dnevi. Bila pa je mnogo resnejša in zamišljena. Zagledala ga je. Stal je naslonjen na drevo, v rokah pa je držal zvončke. Že od daleč ji je nerodno molil zvončke. Minka je stekla in jih prijela ter se nasmehnila. Približala se je k njemu in ga poljubila. Tesno jo je objel in tako sta tudi odšla naprej. Bila sta srečna, saj jima je pomlad prinesla ljubezen.

Nevenka

TALNE OBLOGE

Televizorje, pohištvo, električne aparate in tisoč drugih stvari — primerna božična darila — dobavi in na dom dostavi

Rutar - Center

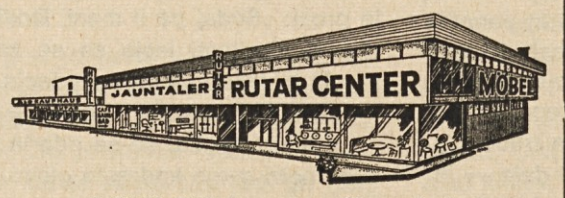

A 9141 Dobrla vas — Eberndorf
Telefon 0 42 36 - 381

Naš tednik

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-56. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.—DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. ster., za Jugoslavijo 60.— N. din, za USA, Avstralijo, Kanado in južnoameriške države 7.— USA dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.